

2018-4

21. december 2018

Nal. nr./j.nr.: 2015-907-0014

All. nr./notatnr.: 58887

Sull./sagsbeh.: KJ

Emner:

Sagsbehandlingstid

Kritisabel sagsbehandlingstid i sag om tilbagekaldelse af samtykke til anbringelse af et barn uden for hjemmet

I slutningen af 2011 anbragte Kommune X et barn på 13 år uden for hjemmet med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Forældremyndighedsindehaveren trak efterfølgende i maj og juni 2012 sit samtykke til anbringelsen tilbage, og anmodede om, at barnet blev hjemgivet.

I marts 2013 flyttede forældremyndighedsindehaveren, og sagen blev sendt til Kommune Y, der overtog sagsbehandlingen. Kommune Y nåede dog ikke at træffe afgørelse, før forældremyndighedsindehaveren i oktober 2014 flyttede til Kommune Z.

Forældremyndighedsindehaveren klagede i marts 2015 til ombudsmanden over, at anbringelsen havde været ulovlig, siden hun i 2012 trak sit samtykke tilbage, idet der ikke siden da var truffet afgørelse om anbringelse uden samtykke.

I juli 2016 – 2 måneder før barnet fyldte 18 år – traf Kommune Z afgørelse om, at barnet ikke kunne hjemgives, men at hun skulle være anbragt uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Ombudsmanden fandt det kritisabelt, at Kommune X ikke var i besiddelse af fyldestgørende skriftlig dokumentation for sagens forløb. Om-

budsmanden fandt det dog positivt, at Kommune X oplyste ombudsmanden om, at forvaltningen var i gang med at forbedre og optimere kommunens sagsgange ved udarbejdelse af retningslinjer og procedurer for sagsbehandlingen for at forebygge lignende mangler i sagsbehandlingen fremadrettet.

Ombudsmanden konstaterede, at det som følge af den mangelfulde sagsdokumentation bl.a. var uklart, hvad der var foregået i sommeren 2012 efter at forældremyndighedsindehaveren trak sit samtykke tilbage. Kommune X oplyste, at barnet var blevet hjemgivet, mens forældremyndighedsindehaveren oplyste, at der ikke var tale om en hjemgivelse, men om et længerevarende sommerferieophold i hjemmet.

Ombudsmanden kunne dog ikke lægge til grund, at Kommune X i løbet af sommeren 2012 traf en afgørelse, hvori kommunen tog stilling til, at forældremyndighedsindehaveren havde trukket sit samtykke til anbringelsen tilbage.

Det var ombudsmandens vurdering, at Kommune X's mangelfulde sagsdokumentation måtte antages at have haft betydning for de to efterfølgende kommuners mulighed for at danne sig et overblik over sagen og dermed også for disse kommuners sagsbehandlingstid.

I forbindelse med sagens behandling ved ombudsmanden oplyste Kommune Z, at det var "dybt beklageligt", at kommunen ikke havde behandlet forældremyndighedsindehaverens tilbagetrækning af samtykke til anbringelse uden for hjemmet. Ombudsmanden var enig med Kommune Z i, at sagsbehandlingstiden ikke var tilfredsstillende.

Der gik således samlet set mere end 4 år fra forældremyndighedsindehaveren trak sit samtykke tilbage, til Kommune Z traf afgørelse i sagen.

Ombudsmanden konkluderede, at både Kommune X's Kommune Y's og Kommunes Z's sagsbehandlingstid var kritisabel. Ved vurderingen af

sagsbehandlingstiden lagde ombudsmanden bl.a. vægt på den tid, som kommunerne hver især havde sagen under behandling. Ombudsmanden lagde også vægt på, at en anbringelse uden for hjemmet, uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, er en meget indgribende foranstaltning.

Ombudsmanden bemærkede herudover bl.a., at Kommune Y indkaldte forældremyndighedsindehaveren til flere møder for at få den pågældende til at samarbejde, men at det var uklart, hvorvidt Kommune Y havde foretaget nogen væsentlige sagsskridt som følge af, at forældremyndighedsindehaveren havde trukket sit samtykke tilbage.

Ombudsmanden udtrykte dog forståelse for, at kommunerne ud fra deres kontakt med forældremyndighedsindehaveren under sagens behandling, kunne have været i tvivl om, hvad forældremyndighedsindehaveren ønskede, at kommunerne skulle gøre.

Ombudsmanden påpegede endelig, at den lange sagsbehandlingstid bl.a. betød, at forældremyndighedsindehaveren havde været afskåret fra at klage over anbringelsen til Det Sociale Ankenævn, hvilket efter ombudsmandens opfattelse var en afgørende svækkelse af forældremyndighedsindehaverens retssikkerhed.

(Udtalelse af 21. december 2018, j.nr. 2015-907-0014)

Følgende betegnelser er brugt til at anonymisere sagen:

A: klager og B's moder

B: det anbragte barn

C: klagers samlever

Advokat D: A's advokat

Kommune X: A's bopælskommune i perioden november 2011 til marts 2013

Kommune Y: A's bopælskommune i perioden marts 2013 til november 2014

Kommune Z: A's bopælskommune i perioden fra november 2014

XX-by: en by i X kommune

YY-by: en by i Y kommune

ZZ-by: en by i Z kommune

Institution Æ: første institution, hvor B var anbragt

Institution Ø: anden institution, hvor B var anbragt

Institution Å: tredje institution, hvor B var anbragt

Ombudsmandens udtalelse:

1. Afgrænsning af min undersøgelse

I klagen til mig redegjorde A bl.a. for, at B aktuelt var anbragt uden hendes samtykke, og at anbringelsen havde været ulovlig siden A i 2012 trak sit samtykke til den frivillige anbringelse tilbage og anmodede om hjemgivelse, idet der ikke siden da var blevet truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Jeg har som nævnt indledningsvist valgt at koncentrere min undersøgelse om Kommune X's, Kommune Y's og Kommune Z's sagsbehandlingstid i tiden efter, at A trak sit samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet tilbage og indtil Kommune Z traf afgørelse i sagen i juli 2016. Jeg vil forholde mig nærmere til dette spørgsmål under pkt. 5 – 8.

I forbindelse med min undersøgelse af dette spørgsmål har Kommune X beklaget over for mig, at kommunen "har en betydelig udfordring med at indhente den nødvendige historik i sagen". Dette giver mig også anledning til bemærkninger. Spørgsmålet er behandlet under pkt. 5.2.

2. Min forståelse af sagens overordnede forløb

Den 29. november 2011 blev B med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, A, anbragt uden for hjemmet på den selvejende institution Institution Æ af Kommune X. B var på dette tidspunkt 13 år gammel.

A skrev den 31. maj 2012 til Kommune X, at familien nu var klar til at have B boende hjemme.

Denne tilkendegivelse blev gentaget ved brev af 12. juni 2012 fra Advokat D til Kommune X. I brevet trak A sit samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet tilbage. A anmodede også om, at B blev hjemgivet til hende.

I løbet af sommeren 2012 boede B i en periode igen hos A. Kommune X har oplyst i kommunens udtalelse af 4. marts 2016 til mig, at B blev hjemgivet, mens A har oplyst i sit brev af 7. oktober 2017 til mig, at B kun var hjemme på sommerferie. Denne uenighed er omtalt nærmere under pkt. 5.2.

Den 23. juni 2012 blev Kommune X's socialvagt tilkaldt, idet der havde været en kontrovers i hjemmet mellem B og A. Det står mig ikke klart, hvad der herefter skete, men jeg forstår det sådan, at B herefter ikke boede hos A, og at hun kort tid senere igen boede på Institution Æ.

I slutningen af august eller starten af september 2012 flyttede B fra Institution Æ til Institution Æ's boenhed Institution Ø.

Det fremgår af en rapport fra november 2012 fra Børne- og Familiecenteret i Kommune X, at A og hendes samlever ikke længere ønskede at have kontakt med B.

Den 1. marts 2013 flyttede A til YY-by. Derfor sendte Kommune X sagens akter til Kommune Y den 8. april 2013.

Kommune Y afholdt herefter en række møder med A om sagen.

A flyttede til ZZ-by den 16. oktober 2014. Den 7. november 2014 modtog Kommune Z sagens akter fra Kommune Y.

A klagede den 14. marts 2015 til mig over sagsforløbet i forbindelse med, at hendes datter, B, blev anbragt uden for hjemmet.

Den 23. februar 2016 flyttede B fra Institution Ø til døgninstitutionen Institution Å.

Kommune Z traf den 13. juli 2016 afgørelse om, at B fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet – uden samtykke fra A. Der var på dette tidspunkt gået mere end 4 år, siden A første gang anmodede om at få hjemgivet B.

Den 21. juli 2016 klagede A til Det Sociale Ankenævn over Kommune Z's afgørelse af 13. juli 2016.

Den [...] september 2016 fyldte B 18 år. En af mine medarbejdere holdt derfor et møde med B, hvor hun blev orienteret om min undersøgelse af sagen. B oplyste i den forbindelse bl.a., at hun var indforstået med, at jeg fortsatte min undersøgelse.

Den 17. maj 2017 traf Det Sociale Ankenævn afgørelse om, at Kommune Z's afgørelse om, at B skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra A, var korrekt.

3. Retsgrundlaget

3.1. Overblik

Jeg vil i det følgende gennemgå de regler om anbringelse og hjemgivelse (pkt. 3.2.), sagsbehandlingstid (pkt. 3.3.) og skriftlighed (pkt. 3.4.), der er relevante for min undersøgelse.

Jeg vil i den forbindelse inddrage regler fra: (1) dagældende landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge med senere ændringer (herefter børneforordningen), (2) nugældende inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn (herefter børnestøtteloven), og (3) landslovslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning (herefter sagsbehandlingsloven).

Dele af retsgrundlaget på disse områder er i det væsentlige identisk med retsgrundlaget i Danmark, og jeg vil derfor inddrage dansk juridisk litteratur og praksis fra Folketingets Ombudsmand i min belysning heraf. Jeg bemærker, at jeg tilslutter mig Folketingets Ombudsmands synspunkter, som de fremgår af mine henvisninger til disse sager.

3.2. Regler om anbringelse og hjemgivelse

3.2.1. Reglerne om hjælp til børn og unge – herunder om anbringelse uden for hjemmet – var på tidspunktet for B's anbringelse og indtil den 1. juli 2017 reguleret i børneforordningen.

Reglerne om hjælp til børn og unge har siden den 1. juli 2017 været reguleret af børnestøtteloven. Det fremgår af børnestøttelovens § 62, stk. 1.

Børneforordningen indeholdt en række bestemmelser, der er relevante for min undersøgelse.

Efter børneforordningens § 9, stk. 2, nr. 10, kunne en kommunalbestyrelse anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, f. eks. på en døgninstitution, med forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Hvis den unge var fyldt 15 år, krævede en anbringelse efter denne bestemmelse også, at den unge samtykkede i anbringelsen. Det fremgik af børneforordningens § 9, stk. 1.

Hvis forældremyndighedsindehaveren – eller den unge der var fyldt 15 år – ikke samtykkede i anbringelsen, kunne kommunalbestyrelsen stadig træffe afgørelse om, at barnet eller den unge skulle anbringes uden for hjemmet. En sådan anbringelse krævede dog bl.a., at der var åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling led alvorlig skade. Anbringelser uden samtykke var reguleret i børneforordningens § 10.

En anbringelse uden for hjemmet skulle ophøre, når formålet med anbringelsen var nået, når anbringelsen ikke længere opfyldte sit formål eller når den unge fyldte 18 år, jf. børneforordningens § 27, stk. 1 og 2. Bestemmelsen gjaldt uanset, om barnet var anbragt med eller uden samtykke.

3.2.2. Hvis en forældremyndighedsindehaver til et barn, der var anbragt udenfor hjemmet med samtykke, meddelte kommunen, at vedkommende ikke længere ønskede, at barnet skulle være anbragt udenfor hjemmet, skulle kommunen træffe en ny afgørelse i sagen.

Kommunen kunne opretholde anbringelsen ved at træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke efter børneforordningens § 10, såfremt betingelserne herfor var opfyldt.

Børneforordningens § 29 gav endvidere kommunalbestyrelsen mulighed for at beslutte, at anbringelsen uden for hjemmet ikke skulle ophøre, hvis en hjemgivelse ville stride mod barnets behov. Dette gjaldt uanset, om anbringelsen oprindeligt var blevet iværksat med eller uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Børneforordningen indeholdt en række krav til kommunens sagsbehandling i denne forbindelse. Hvis barnet eller den unge var anbragt på en døgninstitution, skulle kommunen f. eks. indhente en udtalelse fra døgninstitutionen, før kommunen besluttede, om vedkommende skulle udskrives fra institutionen. Det fulgte af børneforordningens § 28, stk. 2.

Jeg henviser til det daværende Familiedirektorats Vejledning om hjælp til børn og unge, udgivet 2003, pkt. 14.6., der nærmere beskriver fremgangsmåden, når en kommune skulle træffe afgørelse om, at et barn ikke kunne hjemgives.

Kommunens afgørelser kunne – hvad enten de var truffet efter børneforordningens §§ 9, 10 eller 29 – efterfølgende påklages til Det Sociale Ankenævn efter forordningens § 39.

3.3. Regler om sagsbehandlingstid

Der var ikke i børneforordningen fastsat særlige tidsfrister for, hvor hurtigt en kommune skulle træffe afgørelse, hvis en forældremyndighedsindehaver trak et tidligere meddelt samtykke til en anbringelse tilbage.

Der er endvidere ikke fastsat generelle regler for myndighedernes sagsbehandlingstid, hverken i sagsbehandlingsloven eller anden lovgivning.

Men kort sagt følger det af god forvaltningsskik, at sager i den offentlige forvaltning skal behandles inden for rimelig tid og ikke må trække unødigt ud.

Jeg har i flere tidligere sager, f.eks. sagen, der er optrykt i min beretning for 2009 under pkt. 5-7-2, henvist til beskrivelsen af kravet til sagsbehandlingstiden, som det fremgår af Grønlands Hjemmestyres Lovkontors Vejledning til sagsbehandlingsloven fra december 1994 pkt. 199 og 204. Det fremgår heraf:

199. Det selvfølgelige krav om, at alle sager, der behandles i den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner eller private selskaber, institutioner, foreninger m.v. er part.

[...]

204. Sagsbehandlingsloven indeholder ikke generelle regler om sagsbehandlingstiden. Baggrunden herfor er bl.a., at de opgaver, der udføres af den offentlige forvaltning, er af så forskellig karakter og omfang, at det ikke vil være muligt i en lov, der skal gælde for hele den offentlige forvaltning, at fastsætte bestemte regler for sagsbehandlingstiden, som med rimelighed vil kunne håndhæves ved domstolene.

Derimod kan der på baggrund af folketingets ombudsmands udtalelser om, hvad der med hensyn til sagsbehandlingstiden må antages at følge af almindelig god forvaltningsskik, gives nogle vejledende regler om sagsbehandlingens tilrettelæggelse, herunder om underretning til den, der er part i en sag, om den forventede sagsbehandlingstid.

Ombudsmanden har i nogle afgørelser også peget på, at myndigheden med henblik på at sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelsen træffes, og at sager ikke bliver glemt og derfor ikke afgjort, bør oprette tilstrækkeligt *effektive erindringssystemer.*"

Hvad der kan anses for en rimelig sagsbehandlingstid, kan således ikke besvares generelt, men beror på en konkret vurdering af den enkelte sag.

Ved vurderingen af, om en myndighed har behandlet en sag med den fornødne hurtighed, må man udover den samlede sagsbehandlingstid også tage andre forhold i betragtning. Det kan eksempelvis være sagens karakter, kompleksitet, omfanget af de undersøgelser, som myndigheden skal foretage, og myndighedens sagsbehandlingstid i tilsvarende sager. Det kan også være hensynet til partens behov for og interesse i, at der træffes en hurtig afgørelse.

Jeg henviser endvidere til beskrivelsen af kravene til offentlige myndigheders sagsbehandlingstid i dansk juridisk litteratur, herunder bl.a. Niels Fenger, *Forvaltningsret* (2018), s. 688 ff. og Jon Andersen, *Forvaltningsret, Sagsbehandling, Hjemmel, Prøvelse*, 6. udgave (2006), s. 206.

3.4. Regler om skriftlighed

3.4.1. Inden et barn kunne anbringes uden for hjemmet eller hjemgives fra en anbringelse, skulle kommunen som nævnt ovenfor træffe en afgørelse. Dette gjaldt ligeledes, hvis kommunen nægtede hjemgivelse af et allerede anbragt barn efter børneforordningens § 29.

Det følger af bemærkningerne til § 12 i børneforordningen, at en afgørelse om tvangsanbringelse efter forordningens § 10 skulle være skriftlig. Afgørelsen skulle endvidere indeholde en begrundelse for anbringelsen og en orientering om retten til bisidderbistand, samt om retten til at udtale sig om anbringelsen.

Børneforordningen indeholdt ikke yderligere regler om skriftlighed – og forordningen indeholdt således heller ikke regler, der bestemte, om afgørelser om hjemgivelse måtte meddeles mundtligt.

Herudover gælder der i forvaltningsretten ikke nogen almindelig regel om, at afgørelser skal meddeles skriftligt. Hvis der således ikke i den relevante lovgivning stilles krav om skriftlige afgørelser, vil en mundtlig afgørelse som udgangspunkt være tilstrækkelig.

Det følger dog af god forvaltningsskik, at en mundtligt meddelt afgørelse, der er byrdefuld for adressaten, bør bekræftes skriftligt, og at særligt indgribende afgørelser efter omstændighederne bør meddeles skriftligt, ligesom det antages, at skriftlige ansøgninger som udgangspunkt bør besvares skriftligt.

Jeg henviser bl.a. til Niels Fenger, Forvaltningsret (2018), s. 627 ff., Karsten Revsbech m.fl., Forvaltningsret - Sagsbehandling, 7. udgave (2014), s. 297 og Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer (2013), s. 604 ff.

Jeg henviser ydermere til udtalelserne 2015-19, 2016-41 og 2018-33 fra Folketingets Ombudsmand, der er tilgængelig på Folketingets Ombudsmands hjemmeside (www.ombudsmanden.dk).

Herudover henviser jeg til Grønlands Hjemmestyres Lovkontors Vejledning om sagsbehandlingsloven, udgivet 1994, pkt. 208, der nærmere beskriver de hensyn, der kan tale for, at en afgørelse skal meddeles skriftligt.

3.4.2. Der gælder endvidere en uskreven retsgrundsætning om, at der skal tages notat om alle væsentlige ekspeditioner i bl.a. afgørelsessager. Det er almindeligt antaget, at dette bl.a. medfører, at der skal tages notat om afgørelser, der meddeles mundtligt.

Denne retsgrundsætning udspringer af en række sager fra Folketingets Ombudsmand, hvoraf det fremgår, at det følger af god forvaltningsskik, at en

mundtligt meddelt afgørelse, skal noteres på sagen. Folketingets Ombudsmand har bl.a. henvist til, at såfremt afgørelsen ikke noteres vil der være risiko for, at det efterfølgende ikke med tilstrækkelig sikkerhed vil kunne fastslås, hvad indholdet af afgørelsen er, hvad der var grundlaget for afgørelsen, og hvornår den er blevet meddelt parten.

Efter sagsbehandlingslovens § 23 kan den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, i visse tilfælde forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen. Tilstrækkelig dokumentation på sagen vil ofte være en forudsætning for, at der kan udarbejdes en efterfølgende skriftlig begrundelse efter denne bestemmelse.

Jeg henviser bl.a. til den sag, der er optrykt i min beretning for 2014 under pkt. 5.3., særligt udtalelsens pkt. 5.2.B.

Jeg henviser ydermere til de sager, der er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1993, s. 287 ff., særligt s. 292, og Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, s. 452 ff., særligt s. 457, samt sagen 2015-19, der er tilgængelig på Folketingets Ombudsmands hjemmeside (www.ombudsmanden.dk).

Jeg bemærker for en god ordens skyld, at dele af ovennævnte retsgrund-sætning nu er lovfæstet i dansk ret. Jeg henviser i den forbindelse bl.a. til Niels Fenger, *Forvaltningsret* (2018), s. 629 og Mohammad Ahsan, *Offentlighedsloven med kommentarer* (2014), s. 259 ff.

4. Hvem skulle træffe afgørelse?

4.1. Det fremgik som nævnt ovenfor af børneforordningens §§ 9, 10 og 29, at afgørelser om anbringelser uden for hjemmet med samtykke, anbringelser uden for hjemmet uden samtykke og nægtelse af hjemgivelse skulle træffes af kommunalbestyrelsen. Det fremgik dog ikke af disse bestemmelser, hvilken kommunalbestyrelse der skulle træffe afgørelse, hvis forældre-

myndighedsindehaveren flyttede til en anden kommune, efter at et barn var blevet anbragt uden for hjemmet.

Dette har ikke direkte betydning for borgernes rettigheder, men spørgsmålet er afgørende for vurderingen af, hvilken kommune, der skulle træffe afgørelse i denne sag – og derfor også for min stillingtagen til, om kommunerne har håndteret sagen tilfredsstillende.

Spørgsmålet er bl.a. reguleret i landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser. I forordningen bruges bl.a. begreberne hjemkommune, handlingskommune og betalingskommune. Disse begreber defineres i §§ 3-5, der har følgende ordlyd:

§ 3. Ved hjemkommune forstås den kommune, hvor en person har sin faste bopæl, jf. dog §§ 6, 7 og 11-13 for så vidt angår den der nævnte personkreds.
Stk. 2. [...]

§ 4. Ved handlingskommune forstås den kommune, der er pålagt pligt til umiddelbart at handle i medfør af bestemmelser, der er fastsat i regelsæt på socialområdet.

§ 5. Ved betalingskommune forstås den kommune, der er forpligtet til endeligt at afholde udgiften for en hjælp, der er ydet med hjemmel i regelsæt på socialområdet.”

Forordningen indeholder endvidere en række bestemmelser om hjælp til børn og unge. Herom fremgår bl.a. følgende:

”Kapitel 5.

Hjælp til børn og unge

Generelle bestemmelser

§ 10. Hjælp, der ydes i medfør af landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, ydes af barnets eller den unges hjemkommune, der også vil være betalingskommune for den ydede hjælp.

Stk. 2. Hvis barnet eller den unge opholder sig uden for hjemkommunen, skal opholdskommunen forelægge ansøgning om hjælp til godkendelse i hjemkommunen, forinden opholdskommunen på hjemkommunens vegne kan yde den ansøgte hjælp, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Hvis barnets eller den unges opholdskommune i medfør af handlingsforpligtelsen efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge vil være forpligtet til at yde hjælp, vil opholdskommunen kunne yde hjælpen uden forudgående godkendelse fra hjemkommunen, såfremt sagen ikke tåler udsættelse på forelæggelse for hjemkommunen. Hjemkommunen vil anses for betalingskommune.

Tilfælde hvor barnet eller den unge ikke er anbragt uden for hjemmet ved det offentliges foranstaltning.

§ 11. Børn og unge under 18 år, der ikke er gift, har hjemkommune fælles med forældremyndighedsindehaveren/-indehaverne, såfremt mindst een af dem bor i Grønland. Bor ingen af forældremyndighedsindehaverne i Grønland, eller er barnet eller den unge gift, vil barnets eller den unges opholdskommune være hjemkommune, jf. dog § 13, stk. 3 og 4.

[...]

Tilfælde hvor barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet ved det offentliges foranstaltning.

§ 13. Er barnet eller den unge anbragt uden for hjemmet ved det offentliges foranstaltning, vil barnet eller den unges hjemkommune på anbringelsestidspunktet være at betragte som betalingskommune for udgifter, der er ydet med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, under anbringelsen.

Stk. 2. Hvis den af forældremyndighedsindehaverne, som barnet eller den unge har fælles hjemkommune med, flytter under anbringelsen, vil forældremyndighedsindehaverens nye hjemkommune blive betalingskommune fra det øjeblik, hvor tilflytningskommunen modtager journalen vedrørende barnet eller den unge.

Stk. 3. [...].”

4.2. I § 10, stk. 1, i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser henvises der til ”landstingsforordning om hjælp til børn og unge”. På tidspunktet for vedtagelsen af landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser var den gældende ”landstingsforordning om hjælp til børn og unge” landstingsforordning nr. 9 af 30.

oktober 1992. 1992-forordningen blev ophævet den 1. juli 2003, da børneforordningen trådte i kraft. Det fremgår af § 41, stk. 2, i børneforordningen.

Jeg forstår det dog sådan, at henvisningen til "landstingsforordningen om hjælp til børn og unge" i § 10, stk. 1 i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser også omfatter hjælp efter børneforordningen fra 2003.

Denne forståelse er – som jeg forstår det – også lagt til grund af Kommune X ved behandlingen af nærværende sag. Jeg henviser til Kommune X's brev af 8. april 2013 til Kommune Y.

Jeg henviser i den forbindelse derudover til en lignende forståelse i det daværende Departement for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggenders vejledning om Kommunernes forpligtelser ved surrogatanbringelser af mindreårige efter retsplejelovens § 361, som jeg modtog fra departementet den 28. december 2015, og som er citeret i sin helhed i min beretning for 2015 under pkt. 5.4. Af vejledningens pkt. 7 fremgår således bl.a. følgende:

"Hjælp der ydes i medfør af Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge med senere ændringer, skal ydes af den tilbageholdte mindreåriges hjemkommune, der også vil være betalingskommune for den ydede hjælp, jf. § 10, stk. 1 i Landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser."

4.3. Jeg bemærker herefter, at § 13, stk. 2 i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser – der omhandler tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaveren til et anbragt barn flytter til en anden kommune – efter sin ordlyd kun regulerer spørgsmålet om betalingskommune.

Af lovbemærkningerne til § 13, stk. 2 fremgår dog bl.a. følgende:

"Ad § 13)

[...]

Stk. 2 omhandler de tilfælde, hvor den af forældremyndighedsindehaverne, som barnet eller den unge har fælles hjemkommune med, flytter til en anden kommune i Grønland under anbringelsen. Bestemmelsen fastslår, at tilflytningskommunen bliver ny betalingskommune, fra det øjeblik kommunen modtager journalen vedrørende barnet eller den unge. Denne regel fremgår ikke klart af den gældende forordning, men er i praksis støttet på en fortolkning af § 6, stk. 1. Baggrunden for reglen er, at barnet eller den unge ved forældremyndighedsindehaverens flytning får ny hjemkommune efter hovedreglen i § 11, 1. pkt. Det er således tilflytningskommunen, der fra tilflytningstidspunktet får kompetence til at træffe afgørelse om hjælp til barnet eller den unge efter landstingsforordningen om hjælp til børn og unge. Først fra det tidspunkt, hvor tilflytningskommunen modtager journalen vedr. barnet eller den unge, vil kommunen være i stand til at vurdere, hvorvidt anbringelsen skal fortsættes, ændres eller ophøre.”

Af det daværende Direktorat for Sociale Anliggender og Arbejdsmarkeds Vejledning om landstingsforordning om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelse, udgivet 1995, s. 18, fremgår følgende:

”Baggrunden for reglen i [§ 13,] stk. 2 er, at barnet eller den unge ved forældremyndighedsindehaverens flytning får ny hjemkommune efter hovedreglen i [§] 11, 1. pkt. Det er således tilflytningskommunen, der fra til flytningstidspunktet får kompetence til at træffe afgørelse om hjælp til barnet eller den unge. [...] Såfremt tilflytningskommunen bliver bekendt med, at den tilflyttede har forældremyndigheden over børn, som er anbragt ved det offentlige foranstaltning, påhviler der kommunen en pligt til at kontakte fraflytningskommunen med henblik på fremsendelse af kopi af journalen vedr. barnet eller den unge. [...]”

Jeg forstår det ydermere sådan, at denne forståelse også er lagt til grund i det daværende Familiedirektorats Vejledning om hjælp til børn og unge, udgivet 2003, pkt. 3.2.

4.4. Jeg bemærker for en god ordens skyld, at det ud fra sagens samlede akter endvidere er min forståelse, at den fortolkning af forordningens § 13, stk. 2, der fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen og af vejledningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser, er lagt til grund af alle tre kommuner ved behandlingen af denne sag.

Jeg henviser bl.a. til, at en medarbejder ved Kommune X den 23. marts 2015 oplyste en af mine medarbejdere om, at det måtte være Kommune Z, der skulle træffe afgørelse om anbringelsen af B, idet A var flyttet til ZZ-by. Endvidere fremgår det af Kommune Y's udtalelse af 16. december 2015 til mig, at kommunen havde "været nødsaget til at træffe afgørelser på barnets vegne" (min oversættelse). Endeligt traf Kommune Z i oktober 2015 afgørelse efter børneforordningens § 9, stk. 3, i forhold til B, ligesom Kommune Z som anført indledningsvist den 13. juli 2016 traf afgørelse om, at B skulle anbringes uden for hjemmet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Samlet set er det på denne baggrund min opfattelse, at afgørelser efter børneforordningens § 9, 10 og 29 vedrørende anbringelsen af B i denne sag skulle træffes af A's bopælskommune – som i perioden fra den oprindelige anbringelse i november 2011 til marts 2013 var Kommune X, i perioden fra marts 2013 til oktober 2014 var Kommune Y og endelige i perioden efter oktober 2014 var Kommune Z.

5. Kommune X's behandling af sagen

5.1. Kommune X's bemærkninger

Kommune X har ved en telefonsamtale med en af mine medarbejdere og ved to udtalelser redegjort for kommunens håndtering af sagen.

Ved en telefonsamtale mellem en sagsbehandler i Kommune X og en af mine medarbejdere den 23. marts 2015, oplyste kommunen, at kommunen ikke havde truffet en afgørelse om tvangsfjernelse.

Kommune X skrev herefter bl.a. følgende i en udtalelse af 4. marts 2016:

"Kommune X modtog et brev fra Advokat D dateret den 14. juni 2012 om, at A ikke længere giver samtykke til anbringelse af sit barn, B som er anbragt på døgninstitutionen Institution Æ i XX-by.

A ønsker således at få B hjemgivet til hende.

A ønsker videre, at der i forlængelse af hjemgivelsen udfærdiges en ny handleplan for familien og barnet, hvor alternative hjælpeforanstaltninger til frivillig anbringelse afklares.

Ifølge rapporten fra Institution Æ den 9. august 2013 blev B hjemgivet til sin mor, A, juni 2012. Kommune X har modtaget en socialvagrappport den 23. juni 2012 om, at [...], hvorfor hun anbringelse igen på Institution Æ.

Kommune X har modtaget en afslutningsrapport fra Børne- og Familiecentret den 12. november 2012. Behandlingsforløbet blev afsluttet da man vurderer, at der ikke længere var grundlag til yderligere samtaler, da A og hendes samlever ikke ønsker at have kontakt med B.

B ændrede anbringelse fra Institution Æ til Institution Ø den 30. august 2012 efter 10 måneders udredning i Institution Æ.

[...]

Det fremgår ikke i sagsakter om B's hjemgivelse i juni 2012 er indstillet af Tværfagligt samarbejdsudvalget og godkendt af fagchefen, som det ligeledes ikke fremgår, om den nye anbringelse til Institution Æ og Institution Ø er indstillet af Tværfagligt samarbejdsudvalget og godkendt af Velfærdsudvalget som anbringelse uden samtykke."

Kommunen har endvidere i sin supplerende udtalelse af 20. september 2016 bl.a. anført følgende:

"1. Efter modtagelse af brevet fra Advokat D af 14. juni 2012, som på vegne af A tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B har Kommune X's daværende afdelingsleder og sagsbehandler besluttet, at der skulle foretages en undersøgelse for at kunne foretage en afgørelse om det videre forløb af B's sag. Der er dog ikke registreret en afgørelse i sagen i vores system.

2. Velfærdsforvaltningen har den 1. december 2011 godkendt ansøgning om anbringelse af B til Institution Æ med virkning fra 29. november 2011, og indtil videre. Anbringelsen er foretaget med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Anbringelsen er begrundet med dysfunktionalitet hos familien på det givne tidspunkt, som gjorde, at B ville have det bedst ved at blive anbragt udenfor hjemmet. A's samlever har blandt andet truet med, at smide B, hendes mor og deres fælles barn ud, hvis B ikke

blev anbragt udenfor deres hjem. Familien vurderede, at det ville være bedst for alle parter, at B anbringes, således de alle kunne have mulighed for at arbejde med sig selv.

B blev anbragt på Institution Ø den 30. august 2012 efter at have været anbragt på Institution Æ i 10 måneder. Institution Ø er en boenhed under Institution Æ.

[...]

Det er meget beklageligt, men Kommune X ligger ikke inde med yderligere oplysninger i sagen. Relevante sagsbehandlere og afdelingsledere er ikke længere i forvaltningen, og vi har derfor en betydelig udfordring med at indhente den nødvendige historik i sagen, idet sagen som nævnt ikke er registreret på behørig vis i vores system.

Forvaltningen er i gang med at forbedre og optimere vores sagsgange, for at forebygge lignende mangler i sagsbehandlingen fremadrettet. Samtlige medarbejdere sendes på kursus i forvaltningsret, ligesom vi er i proces med at udarbejde retningslinjer og procedurer for vores sagsbehandling.

Vi beklager meget, at sagen ikke er forløbet optimalt, ligesom den ikke er registreret på behørig vis. Endvidere skal jeg beklage den lange ventetid for nærværende besvarelse. En ny intern procedure skal forebygges at det sker igen.”

5.2. Kommune X's sagsdokumentation

5.2.1. Som det fremgår ovenfor, har Kommune X over for mig beklaget, at der er visse oplysninger om sagen, som kommunen ikke er i besiddelse af.

Offentlige myndigheder har – som anført under pkt. 3.4. – visse pligter i forhold til at sikre en tilstrækkelig sagsdokumentation.

Det er bl.a. af hensyn til borgernes tillid til forvaltningen, at myndighederne skal sørge for at undgå tvivl om, hvad der er foregået i en sag.

Jeg henviser bl.a. til Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 642, og de deri omtalte udtalelser fra Folketingets Ombudsmand.

I denne sag er der netop uenighed om, hvad der konkret er foregået.

Kommune X skrev således i udtalelsen af 4. marts 2016, at B blev hjemgivet i juni 2012, og at hun blev anbragt på Institution Æ igen, efter at hun den 23. juni 2012 havde haft en kontrovers med A.

A har oplyst mig om, at hun ikke deler Kommune X's forståelse af forløbet i sommeren 2012. Hun har således i sine bemærkninger af 7. oktober 2017 til mig om Kommune X's udtalelser bl.a. oplyst følgende:

”B blev ikke hjemgivet [i juni 2012; min bemærkning]. Der blev truffet afgørelse om B's videre anbringelse ved netværksmødet i familiecentret i XX-by, mod familiens ønske om hjemgivelse. Herefter blev vi oplyst, at fik B lov til at holde sommerferie i hjemmet. Derefter skulle hun til Institution Æ/Institution Ø igen.”

Jeg forstår A sådan, at det er hendes opfattelse, at B kun var hjemme på sommerferie, og at hun herefter skulle tilbage på Institution Æ, da Kommune X ikke ville hjemgive hende, som A ellers havde fremsat ønske om.

5.2.2. En myndigheds sagsdokumentation har også betydning for, om der efterfølgende kan udøves kontrol med myndighedens dispositioner. I denne sag har Kommune X's mangelfulde sagsdokumentation bl.a. betydet, at jeg ved min undersøgelse af sagen kun har kunnet danne mig et helt overordnet indtryk af begivenhederne i sommeren 2012. Nedenfor vil jeg under pkt. 5.3.1. forholde mig nærmere til, om kommunen traf afgørelse i sagen i denne periode.

Jeg er derfor enig med Kommune X i, at det ikke er tilfredsstillende, at kommunen ikke kan bidrage med yderligere oplysninger til sagen, herunder redegøre nærmere for sagens historik.

Jeg finder det således kritisabelt, at Kommune X ikke er i besiddelse af fyldestgørende skriftlig dokumentation for sagens forløb.

Jeg vurderer, at den mangelfulde sagsdokumentation bl.a. har haft betydning for Kommune Y's og Kommune Z's mulighed for at danne sig et overblik over sagens forløb – og dermed også for disse kommuners sagsbehandlingstid.

Jeg finder det derfor positivt, at Kommune X har oplyst, at forvaltningen er i gang med at forbedre og optimere kommunens sagsgange ved udarbejdelse af retningslinjer og procedurer for sagsbehandlingen, for at forebygge lignende mangler i sagsbehandlingen fremadrettet.

5.3. Kommune X's sagsbehandlingstid

5.3.1. Kommune X's samlede sagsbehandlingstid afhænger bl.a. af, om – og i så fald hvornår – kommunen traf afgørelse i sagen. Det vil jeg undersøge nærmere i det følgende.

A redegjorde i sin klage af 14. marts 2015 til mig for, at B reelt var anbragt uden hendes samtykke, og at anbringelsen havde været ulovlig siden hun i 2012 trak sit samtykke tilbage, idet der ikke siden da var blevet truffet en afgørelse om anbringelse uden samtykke.

I udtalelsen af 4. marts 2016 henviser Kommune X til, at det følger af en rapport af 9. august 2013 fra Institution Æ, at B blev hjemgivet til A i juni 2012. Jeg bemærker for en god ordens skyld, at sagsakter fra den selvejende institution Institution Æ ikke kan træde i stedet for en afgørelse truffet af kommunen.

I udtalelsen af 20. september 2016 har Kommune X endvidere oplyst, at der ikke er "registreret en afgørelse i sagen i [kommunens] system". Jeg forstår endvidere kommunens udtalelse af 4. marts 2016 sådan, at der ikke blandt sagens akter ses dokumentation for, at den angivelige hjemgivelse og efterfølgende anbringelse af B i juni 2012 foregik på baggrund af en indstilling fra det tværfaglige samarbejdsudvalg, der blev godkendt af henholdsvis fagchefen og Velfærdsudvalget. Jeg forstår det endvidere sådan, at

der dermed ikke er dokumentation for at kommunens sædvanlige procedure blev fulgt i sagen.

Til brug for min undersøgelse har jeg indhentet alle sagens akter fra kommunerne.

Blandt sagens akter ses der hverken at foreligge en skriftlig afgørelse eller et notat om en mundtlig afgørelse om den angivelige hjemgivelse af B i juni 2012 eller den efterfølgende anbringelse af B på Institution Æ/Institution Ø. Der ses endvidere ikke at foreligge en afgørelse efter børneforordningens § 29 om, at anbringelsen af B uden for hjemmet ikke måtte ophøre.

Som anført under pkt. 3.4. og 5.2. gælder der en række krav til offentlige myndigheders sagsdokumentation, når en myndighed træffer afgørelse i en sag.

På denne baggrund må jeg samlet set lægge til grund, at Kommune X ikke i løbet af sommeren 2012 traf en afgørelse, hvori kommunen tog stilling til, at A havde trukket sit samtykke til anbringelsen af B tilbage.

5.3.2. Jeg er opmærksom på, at Kommune X i udtalelsen af 4. marts 2016 til mig har anført, at kommunen modtog en afslutningsrapport fra Børne- og Familiecentret i november 2012, hvoraf det bl.a. fremgår, at A og hendes samlever ikke ønskede kontakt med B.

Det står mig ikke klart, om Kommune X på baggrund heraf har lagt til grund, at A dermed igen gav samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet.

Blandt de sagsakter, som jeg har modtaget fra Kommune X, ses der dog ikke at foreligge en ny samtykkeerklæring fra A eller et notat om, at A mundtligt har givet sit samtykke til anbringelsen af B.

Jeg må derfor lægge til grund, at A ikke på ny har givet sit samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet, efter at hun i maj 2012 trak sit oprindelige samtykke tilbage.

5.3.3. Samlet set er det min forståelse, at Kommune X havde sagen om A's tilbagekaldte samtykke under behandling i over otte måneder – og at Kommune X således ikke traf afgørelse i sagen, før kommunen sendte sagens akter videre til Kommune Y, efter at A var flyttet til YY-by i marts 2013.

6. Kommune Y's behandling af sagen

6.1. Kommune Y's bemærkninger

Kommune Y har i to udtalelser redegjort for, hvad kommunen foretog i sagen, da kommunen modtog sagsakterne fra Kommune X.

Ved brev af 16. december 2015 oplyste Kommune Y bl.a., at kommunen havde forsøgt at etablere et samarbejde med A, ligesom kommunen forgæves havde forsøgt at indkalde A til flere møder vedrørende B. Kommunen havde dog afholdt møder med A den 3. januar 2014 og 3. juli 2014.

Ved brev af 6. april 2016 bad jeg bl.a. Kommune Y om at redegøre for, hvad kommunen gjorde, da den modtog sagens akter fra Kommune X, herunder hvordan kommunen forholdt sig til, at A havde meddelt Kommune X, at hun tilbagekaldte sit samtykke til anbringelsen af B.

Kommune Y svarede mig ved e-mail af 23. maj 2016, at kommunen ikke havde nogen kommentarer hertil.

Af de akter, som jeg har modtaget fra Kommune Y fremgår bl.a. en e-mail af 4. januar 2014, som A havde sendt til kommunen. I e-mailen anmoder hun bl.a. kommunen om at undersøge grundlaget for anbringelsen af B. I mit brev af 6. april 2016 til Kommune Y bad jeg også kommunen om at redegøre for, om kommunen fulgte op på denne henvendelse. I udtalelsen af

23. maj 2016 svarede kommunen mig bl.a., at "[d]et fremgår af sagen, at sagsbehandler har videregivet sagen til sin chef. Imidlertid kan det ikke ses, om chefen har foretaget sig videre" (min oversættelse).

6.2. Kommune Y's sagsbehandlingstid

6.2.1. Kommune Y modtog sagens akter fra Kommune X den 9. april 2013. Jeg henviser i den forbindelse til min gennemgang af Kommune X's sagsbehandling ovenfor.

Herudover fremgår det af sagens akter, at A den 5. juni 2013 og 12. januar 2014 sendte en e-mail til Kommune Y om hendes syn på sagens forløb. E-mailen af 5. juni 2013 var stilet til lederen af Institution Æ, men det er min forståelse, at den samtidig blev sendt til en sagsbehandler i Kommune Y.

Som nævnt under pkt. 6.1. modtog Kommune Y endvidere en e-mail fra A den 4. januar 2014, hvori A anmodede kommunen om at undersøge grundlaget for B's anbringelse.

Jeg forstår A's e-mails af 5. juni 2013, 4. januar 2014 og 12. januar 2014 sådan, at hun ønskede at gøre Kommune Y opmærksom på, at hun ikke samtykker til anbringelsen af B, og at hun ønskede kommunens stillingtagen til, at der efter hendes opfattelse er tale om en ulovlig anbringelse. A sendte endvidere en e-mail til Kommune Y den 14. oktober 2014 – 2 dage før hun flyttede fra kommunen – hvori hun bl.a. problematiserede grundlaget for anbringelsen af B.

Disse e-mails indeholder dog efter min opfattelse flere uklare formuleringer, ligesom de indeholder en række oplysninger, hvis betydning for sagen ikke står mig ganske klar. På denne baggrund har jeg forståelse for, hvis det ikke stod Kommune Y klart, hvad der var det præcise formål med henvendelserne. En sådan tvivl burde kommunen dog efter min opfattelse have søgt at afklare i umiddelbar forlængelse af modtagelsen.

Ud fra sagens akter og de udtalelser, som jeg har modtaget fra Kommune Y, kan jeg dog ikke se, at kommunen foretog væsentlige sagsskridt som følge af disse e-mails. Jeg må antage, at dette har været medvirkende til at forlænge sagsbehandlingstiden.

6.2.2. Jeg forstår Kommune Y's udtalelser sådan, at det overordnede formål med kommunes sagsbehandling har været at få etableret et samarbejde med A.

A har i sine bemærkninger til mig derimod oplyst, at hun på et møde med Kommune Y den 3. januar 2014 bad om, at forholdene omkring B blev bragt i orden, inden der kunne etableres et reelt samarbejde. A har derudover oplyst, at hun har følt, at kommunen har forsøgt at presse hende til at underskrive en samtykkeerklæring vedrørende B's anbringelse.

Det er naturligvis positivt, hvis en kommune kan have et konstruktivt samarbejde med forældremyndighedsindehaveren i en anbringelsessag. At en forældremyndighedsindehaver vælger at samarbejde med forvaltningen, er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at forældremyndighedsindehaveren også samtykker til anbringelsen uden for hjemmet – eller at forældremyndighedsindehaveren ikke senere kan tilbagekalde et tidligere meddelt samtykke.

Jeg er opmærksom på, at Kommune Y bl.a. indkaldte A til flere møder for at få A til at samarbejde, men på baggrund af sagens akter og Kommune Y's udtalelser til mig, står det mig fortsat ikke klart, hvorvidt Kommune Y foretog nogen væsentlige sagsskridt som følge af, at A havde trukket sit samtykke tilbage, da kommunen overtog sagen fra Kommune X, eller som følge af de e-mails herom, som A sendte til Kommune Y.

6.2.3. Jeg bemærker for en god ordens skyld, at det fremgår af sagens akter, at Kommune Y har udfærdiget en erklæring, som A kunne underskrive for at samtykke i anbringelsen af B udenfor hjemmet. Erklæringen er dateret den 27. maj 2013. Samtykkeerklæringen er dog ikke underskrevet af A,

ligesom jeg ikke blandt sagens akter har kunnet finde et notat om et mundtligt samtykke fra A.

Jeg kan således ikke lægge til grund, at A igen har givet samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet.

Det er således min forståelse, at Kommune Y havde sagen under behandling i omkring halvandet år, og at Kommune Y ikke traf afgørelse i sagen, før kommunen sendte sagens akter videre til Kommune Z, da A flyttede til ZZ-by i oktober 2014.

7. Kommune Z's behandling af sagen

7.1. Kommune Z's bemærkninger

Jeg har modtaget tre udtalelser fra Kommune Z om kommunens behandling af sagen.

I den første udtalelse af 25. november 2015 har Kommune Z bl.a. oplyst følgende:

”Kommunen er ikke forud for modtagelsen af sagsakterne [fra Kommune Y; min bemærkning] orienteret om, at der har været rejst tvivl om anbringelsens hjemmel. I forbindelse med modtagelsen af sagsakterne, som kommunen modtog i forbindelse med, at B's mor flyttede til kommunen, har kommunen noteret sig, at det af akterne også fremgår, at B rent faktisk blev hjemgivet til moderen i juni 2012, men efterfølgende på ny er anbragt på Institution Æ og fortsat er det. Det efterfølgende forløb er efter kommunens forståelse af de modtagne sagsakter affødt af, at moderen ikke ønskede at modtage B i sit hjem. Se for eksempel Institution Æ's halvårsrapport af 9. august 2013.

Kommune Z har selv efterfølgende løbende været i kontakt med Institution Æ, og det er ud fra denne kontakt og ud fra de modtagne sagsakter fra Kommune Y ikke opfattelsen i Kommune Z, at der er fremkommet klager over, at genindskrivningen på Institution Æ/Institution Ø den 4. september 2012 og det efterfølgende institutionsophold har været ulovlig.

Kommunen har derfor ikke før Ombudsmandens henvendelse haft anledning til at kontrollere institutionsanbringelsens lovlighed.

Kommunen opfatter derimod umiddelbart A's klage til Ombudsmanden som en ny tilkendegivelse om, at hun ønsker B hjemgivet.

Da de modtagne sagsakter fra Kommune Y og Kommune X desværre ikke giver præcis information, om grundlaget for den aktuelle anbringelse er med eller uden forældresamtykke, vil kommunen straks kontakte Kommune Y samt Kommune X for at få afdækket grundlaget for B's aktuelle institutionsanbringelse og med dette udgangspunkt, vil kommunen indlede en sag om behandling af moderens nye hjemgivelsesansøgning."

Den 26. april 2016 oplyste Kommune Z mig om, at kommunen på baggrund af de indkomne svar fra Kommune X, Kommune Y og A, ville gennemgå sagen og vurdere, hvad kommunen skulle gøre.

Den 24. juni 2016 skrev Kommune Z bl.a. følgende i en e-mail til mig:

"Jeg har i dag gennemgået sagen og vil give en status på Kommune Z's sagsbehandling:

1. Jeg er kommet frem til, at vi som kommune ikke har behandlet A's ønske om hjemgivelse/tilbagetrækning af samtykke ift. anbringelse. Jeg er derfor gået i gang med den nødvendige sagsbehandling, og regner med at have en afgørelse der lovliggør anbringelsen i løbet af de næste to uger.

Jeg har i dag skrevet til A og Institution Å (B's døgninstitution) og bedt dem sende mig de oplysninger jeg har behov for i sagsbehandlingen.

Det er selvfølgelig dybt beklageligt, at kommunen ikke har behandlet A's tilbage-trækning af samtykke til anbringelse."

Den 13. juli 2016 traf Kommune Z afgørelse om, at B skulle anbringes uden for hjemmet uden A's samtykke.

7.2 Kommune Z's sagsbehandlingstid

7.2.1. Jeg forstår Kommune Z's udtalelser sådan, at kommunen først undersøgte grundlaget for B's anbringelse, efter at jeg i november 2015 havde bedt kommunen om en række oplysninger om sagen.

Det er dog min forståelse, at Kommune Z havde modtaget oplysninger om den verserende sag på et tidligere tidspunkt.

Kommune Z modtog således sagens akter fra Kommune Y allerede i november 2014. Jeg henviser i den forbindelse til min gennemgang af Kommune X's og Kommune Y's sagsbehandling ovenfor.

Jeg bemærker i den forbindelse, at da Kommune Y sendte sagens akter til Kommune Z, skrev kommunen i fremsendelsesbrevet af 30. oktober 2014, at der havde været samarbejdsvanskeligheder med A. Kommune Y skrev i forlængelse heraf, at "[m]ed hensyn til B er tvangsfjernelse det næste skridt [...]. [Den biologiske faderes hjemkommune] har desuden meddelt, at faderen vil overtage forældremyndigheden, og sagen er sat i gang. Selv om sagen verserer, bør kommunen alligevel behandle sagen som en tvangsfjernelsessag." (min oversættelse).

Kommune Z indkaldte A til et møde om sagen den 13. november 2014, men hun mødte ikke op.

7.2.2. Jeg bemærker herudover, at det fremgår af de akter, som jeg har modtaget fra Kommune Z, at A herefter – den 20. november 2014 – sendte to e-mails til Kommune Z, som bl.a. omhandler anbringelsen af B. Begge e-mails var oprindeligt blevet sendt til Kommune Y henholdsvis den 12. januar 2014 og 14. oktober 2014.

Som jeg har anført ovenfor under pkt. 6.2.1. så forstår jeg henvendelserne sådan, at A gjorde opmærksom på, at hun ikke samtykker i anbringelsen af B, og at hun ønsker kommunens stillingtagen til, at der efter hendes opfattelse er tale om en ulovlig anbringelse.

Disse e-mails indeholder dog efter min opfattelse flere uklare formuleringer, ligesom de indeholder en række oplysninger, hvis betydning for sagen ikke står mig ganske klar. På denne baggrund har jeg forståelse for, hvis det ikke stod Kommune Z klart, hvad der var det præcise formål med henvendelserne. En sådan tvivl burde Kommune Z dog efter min opfattelse have søgt at afklare i umiddelbar forlængelse af modtagelsen.

Ud fra sagens akter kan jeg ikke se, at Kommune Z foretog nogen sagskridt i relation til disse e-mails, hvilket jeg må antage har været medvirkende til at forlænge sagsbehandlingstiden.

Jeg bemærker i den forbindelse, at de akter, som jeg har fået fra Kommune Z primært består af e-mails udvekslet mellem kommunens egne ansatte og mellem kommunen og Institution Æ – der ses således kun et enkelt journalark blandt sagens akter for perioden fra kommunen overtager sagen og frem til at kommunen sendte mig sagens akter i november 2015.

7.2.3. Det er på baggrund af ovenstående min forståelse, at Kommune Z havde sagen under behandling i omkring halvandet år, før kommunen i juli 2016 traf afgørelse om, at B skulle være anbragt uden for hjemmet uden samtykke.

8. Min vurdering af sagsbehandlingstiden

Jeg har forståelse for, at kommunerne ud fra deres kontakt med A under sagens behandling kan have været i tvivl om, hvad A ønskede, at kommunerne skulle gøre – og at karakteren af kommunernes kontakt med A kan have medvirket til at forlænge sagsbehandlingstiden. Uanset dette er det dog samlet set min opfattelse, at kommunerne skulle træffe en afgørelse i sagen som følge af anmodningen om hjemgivelse, og at denne afgørelse skulle træffes inden for rimelig tid.

Jeg har ved min vurdering af sagsbehandlingstiden bl.a. lagt vægt på, at Kommune X havde sagen under behandling i omkring 8 måneder og at både

Kommune Y og Kommune Z hver især havde sagen under behandling i omkring halvandet år uden at træffe afgørelse. Samlet set gik der således mere end 4 år, fra A trak sit samtykke til den frivillige anbringelse tilbage, til der blev truffet afgørelse i sagen.

Ved vurderingen af Kommune Y's og Kommune Z's sagsbehandlingstid er jeg opmærksom på, at Kommune X's mangelfulde sagsdokumentation må antages at have haft betydning for Kommune Y's og Kommune Z's mulighed for at danne sig et overblik over sagens forløb – og dermed også for disse kommuners sagsbehandlingstid.

Jeg har ydermere lagt vægt på, at både Kommune Y og Kommune Z modtog en række oplysninger om sagen fra A, som kommunerne ikke fulgte op på. Det er min vurdering, at dette har forlænget begge kommuners sagsbehandlingstid yderligere.

Endeligt har jeg lagt vægt på, at en anbringelse uden for hjemmet, som forældremyndighedsindehaveren er uenig i, må anses for at være af meget indgribende karakter.

Under min behandling af sagen har Kommune Z oplyst, at kommunen finder det dybt beklageligt, at kommunen ikke havde behandlet tilbagetrækningen af A's samtykke. Det er jeg enig med Kommune Z i.

Det er således min opfattelse, at både Kommune X's, Kommune Y's og Kommune Z's sagsbehandlingstid er kritisabel.

Den lange sagsbehandlingstid har bl.a. betydet, at A har været afskåret fra at klage over anbringelsen til Det Sociale Ankenævn. Herved er der efter min opfattelse sket en afgørende svækkelse af hendes retssikkerhed.

9. Afsluttende bemærkninger

Jeg finder det kritisabelt, at Kommune X ikke er i besiddelse af fyldestgørende skriftlig dokumentation for sagens forløb.

Jeg anser endvidere Kommune X's, Kommune Y's og Kommune Z's sagsbehandlingstid for at være kritisabel.

Jeg har sendt A og B en kopi af min udtalelse. Jeg har i den forbindelse beklaget overfor A, at min afsluttende behandling af sagen har trukket ud. Min sagsbehandlingstid skyldes det store antal sager, der er og har været til behandling ved mit embede.

Denne udtalelse vil i anonymiseret form blive offentliggjort på min hjemmeside og omtalt i min beretning for 2018.

SAGSFREMSTILLING

Den 29. november 2011 blev B af Kommune X anbragt på den selvejende institution Institution Æ i XX-by med samtykke fra A som forældremyndighedsindehaver. I den forbindelse udarbejdede Kommune X den 28. november 2011 en handleplan, som er underskrevet af en sagsbehandler og A. [...]

Ved brev af 10. december 2011 meddelte Kommune X A, at Velfærdsforvaltningen den 1. december 2011 godkendte ansøgning om anbringelse af B på Institution Æ med virkning fra den 29. november 2011 og indtil videre. Kommunen henviste til § 9, stk. 2, nr. 10, i børneforordningen.

Af A's kommentar ved brev af 31. maj 2012 til Børne- og Familiecentrets statusrapport af 23. maj 2012 fremgår bl.a. følgende:

"Vi mener nu, at vi via vores arbejde i familiecentret, er i stand til at have B boende hjemme, da vi mener, at familiecentret, har hjulpet os (A og C), og stadigvæk gør, og i fremtiden også kan hjælpe B, og dermed os alle sammen, når nu kommunens tidlige løfter ikke blev ført ud i virkeligheden, da der var hårdt brug for det. Her mener vi at BFC kan spille en betydelig rolle. Vi ønsker stadigvæk den lovede hjælp til B."

I e-mail af 4. juni 2012 fra Institution Æ til en sagsbehandler i Kommune X, redegør Institution Æ for, hvorfor de ikke kan have B med på sommerferie til Danmark. [...]

Ved brev af 14. juni 2012 skrev Advokat D på vegne af A bl.a. følgende til Kommune X:

"På vegne af min klient, A retter jeg hermed henvendelse til Kommune X, idet jeg på vegne af min klient hermed udtrykkeligt giver udtryk for, at A ikke længere giver samtykke til anbringelse af sit barn, over hvem hun har den fulde forældremyndighed, B på døgninstitutionen Institution Æ i XX-by. Anbringelsen er ifølge brev af 10. december 2011 i sagen [...] sket som en hjælpeforanstaltning efter Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 § 9, stk. 2, nr. 10 og er således sket som en frivillig anbringelse af barnet.

Min klient ønsker således, at B hjemgives til hende.

Min klient ønsker videre at der i forlængelse af hjemgivelsen udfærdiges en ny hand-
leplan for familien og barnet, hvor alternative hjælpeforanstaltninger til frivillig an-
bringelse afklares. [...]

[...]

Det er herefter min vurdering, at målet for hjælpeforanstaltningerne er indfriet, og
jeg skal derfor venligst bede Kommune X foretage den fornødne sagsgang, således
B kan hjemgives til egen forælder og forældremyndighedsindehaver.

Såfremt Kommune X ikke er enig i, at formålet med anbringelsen af B nu er opfyldt,
skal jeg venligst bede Kommune X beskikke mig som bisidder for A, således jeg kan
bistå hende med varetagelsen af hendes interesser ved en eventuel tvangsfjernelse
af B.”

Det fremgår af sagens akter, at der blev afholdt et møde mellem Kommune
X og A den 16. juni 2012 i anledning af A's anmodning om en fornyet hand-
leplan for B.

Den 23. juni 2012 blev socialvagten i Kommune X kontaktet, idet der havde
været en kontrovers mellem B og A. Det fremgår bl.a. af socialvagsrappor-
ten, at B var anbragt på Institution Æ, og at en ungerådgiver efter kontro-
versen havde bragt B til Institution Æ. Det fremgår endvidere, at Institution
Æ var midlertidigt lukket grundet rejse til Danmark med alle børn samt per-
sonale, hvorfor socialvagten arbejdede på en midlertidig løsning for B.

Det fremgår af en ind- og udskrivningsblanket fra Institution Æ, at B blev
"udskrevet til Institution Ø", en boenhed under Institution Æ, den 4. sep-
tember 2012.

Det fremgår af et journalark af 9. november 2012 fra Kommune X, at en
sagsbehandler havde et møde med A den 9. november 2012, hvor de bl.a.
drøftede B og det fremtidige samarbejde. Det fremgår, at A oplyste, at hun
havde besluttet ikke at skrive under på noget vedrørende B, og at sagsbe-

handleren oplyste A om, at såfremt hun fastholdt, at hun ikke ville samarbejde, kunne det ende med en anbringelse uden samtykke. Det fremgår derudover at A herefter underskrev en samtykkeerklæring om, at B kunne tale med en psykolog.

Af en afslutningsrapport af 12. november 2012, udarbejdet af Børne- og Familiecentret i Kommune X, fremgår bl.a.:

Forløb:

Der henvises til status rapport, som er udarbejdet d. 23.05.2012. Efter at denne statusrapport er udarbejdet, har der været 1 samtale med parret samlet, samt 1 individuel samtale med C og A. Ved samtalen d. 6.9, oplyser C at han og A har besluttet, at de ikke ønsker at have kontakt med B. Hun er igen anbragt på Institution Æ og hun må ikke komme i hjemmet og ej heller have kontakt til sin lillesøster.

[...]

Vurderinger og evt. anbefalinger

Eftersom parret ikke ønsker at have kontakt med B, er der ikke grundlag for yderligere samtaler i BFC.”

Det fremgår af sagens akter, at Kommune X indkaldte A til et møde vedrørende B den 28. januar 2013, men at A ikke mødte op.

Ved brev af 8. april 2013 fremsendte Kommune X sagens akter til Kommune Y, idet A, som forældremyndighedsindehaver, den 1. marts 2013 flyttede til YY-by, Kommune Y. Det fremgår bl.a. af Kommune X's følgebrev til Kommune Y, at B er anbragt uden for hjemmet i døgninstitutionen Institution Æ's filial Institution Ø, og at sagens akter sendes til Kommune Y i henhold til § 13, stk. 2, i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser.

Det fremgår af sagens akter, at Kommune Y den 27. maj 2013 har udfærdiget en samtykkeerklæring til brug for anbringelse af B uden for hjemmet. Samtykkeerklæringen er ikke underskrevet af A.

Den 1. maj 2013 indkaldte Kommune Y A til et møde den 6. maj 2013. Det fremgår af kommunens journalark af 6. maj 2013, at A ikke mødte op, og at hun ikke havde meldt afbud.

Det fremgår dog også af sagens akter, at A den 5. maj 2013 ved e-mail til en sagsbehandler i Kommune Y meldte afbud til ovenstående møde.

Den 4. juni 2013 indkaldte Kommune Y A til et nyt møde den 10. juni 2013.

Det fremgår derudover af en e-mail af 5. juni 2013 fra A til en sagsbehandler i Kommune Y, at A meddelte, at hun ikke havde mulighed for at møde hverken den 5. juni 2013 eller den 10. juni 2013. Hun bad endvidere om, at al fremtidig korrespondance skulle foregå skriftligt. Yderligere fremgår følgende af e-mailen:

“Ovennævnte bør ikke opfattes som starten på en manglende samarbejdsvilje med endnu en ny sagsbehandler, men som en forklaring på vores rektion og årsagen til at vi ønsker at al fremtidig samtale skal ske som korrespondance/skriftligt.”

Det fremgår af Kommune Y's journalark af 6. juni 2013, at kommunen har modtaget A's e-mail af 5. juni 2013, og at kommunen skulle have svaret A, at samarbejdet ikke kan foretages skriftligt, og at kommunen ønsker at hun skal komme til den fastsatte tid, så der kan komme gang i samarbejdet.

Ved en e-mail af 5. juni 2013 beskrev A sin forståelse af sagens forløb. A gjorde bl.a. opmærksom på, at hun mener at anbringelsen af B har været ulovlig, siden hun trak sit samtykke tilbage i maj og juni 2012. Henvendelsen var stilet til lederen af Institution Æ, men det er min forståelse, at e-mailen samtidig blev sendt til en sagsbehandler i Kommune Y.

Jeg forstår det sådan, at en sagsbehandler fra Kommune Y den 29. juli 2013 indstillede sagen om B til behandling i Det Tværfaglige Samarbejdsudvalg grundet samarbejdsvanskeligheder med A. Det fremgår ikke af sagens

akter, om der er tale om en indstilling til anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Af halvårsrapport vedr. B, udarbejdet af Institution Æ den 9. august 2013, fremgår bl.a.:

”B blev ellers hjemgivet tilbage til moren i juni 2012, men blev anbragt tilbage til Institution Æ efter et voldsomt skænderi mellem datter og mor.

[...]

B har glædet sig rigtig meget til at flytte til Institution Ø. [...] Hun var med til at beslutte om hun vil flytte til Institution Ø, idet hun ikke ønsker at flytte til sin mor og stedfar igen.”

Den 3. januar 2014 blev der afholdt et møde mellem A og en sagsbehandler i Kommune Y vedrørende B. Mødet er nærmere omtalt i Kommune Y’s udtalelse til mig af 16. december 2015, som er citeret nedenfor.

Ved e-mail af 4. januar 2014 til Kommune Y skrev A bl.a. følgende:

”Som opfølgning på vores møde d. 3. januar 2014 kl. 10:00 skal vi hermed udbede os følgende tilsendt:

[...]

3. Kopi af forældremyndighedsindehavers samtykke til B’s anbringelse ved Institution Ø.

[...]

5. Bekræftelse eller det modsatte på at B er ulovligt anbragt (+begrundelser)
6. Bekræftelse eller det modsatte på at forældremyndighedsindehavers rettigheder er krænket i indtil flere tilfælde med fuldt overlæg (+begrundelser og evt. eksempler)

[...]

11. Bekræftelse på at vi har kontaktet dig via mail, og forklaret dig grundig hvorfor vi ikke ønskede at fremmøde, og at vi kun ønskede kontakt pr. mail, således at alle (herunder en advokat) vidste, og kunne, se hvad der var blevet sagt, aftalt og gjort og ikke gjort. Således at alle parter kunne være sikre på at alt foregår korrekt og anstændigt. Og at du nægtede at indvilge i det.

12. Bekræftelse på at du og din kollega til mødet 03/01-14 kl. 10:00 på dit kontor på kommunen ihærdigt forsøgte at presse A til at skrive under på B's nuværende ulovlige anbringelse, således at den blev legitim.

[...]

14. Bekræftelse eller det modsatte på at den samlede sagsbehandling kan ses som et overgreb på familien som helhed og hver for sig, i kraft af dens uacceptable langvarighed og mangelfulde og planløse karakter(+ begrundelse).

15. Bekræftelse eller det modsatte på at den samlede sagsbehandlings udformning har været alt for lang og alt for dårlig, og samlet set og alle familiens personer medregnet, har været mere skadelig end gavnlig og at der ligeledes ikke har været arbejdet med familien samlet som aftalt og ønsket (+begrundelse)

16. Bekræftelse eller det modsatte på at den ulovlige anbringelse af B meget vel kan have afsat varige men og uoprettelige tilstande i familien (+begrundelse).

17. Vejledning i hvor og hvordan vi kan klage over sagsbehandlingen, samt din vurdering af om der kan startes en erstatningssag for al den unødige svie og smerte familien har oplevet som følge af den træge sagsbehandling og dens uholdbare og tvivlsomme metoder. Desuden godtgørelse for tabt arbejds løn i form af de mange uhensigtsmæssige og resultatløse og planløse indkaldelser som vi er mødt op til. Samt for al den tid vi har brugt i BFC med det mål at få B hjem, for derefter, på ulovligvis, at blive nægtet en ønsket hjemgivelse af B.

18. Bekræftelse eller det modsatte på at det alt for lange og alt for ringe sagsbehandlingsforløb, samt den manglende tidlige indsats har indvirket yderst problematiske tilstande i forhold til en forsvarlig varetagelse af B's tarv (+begrundelser).

[...]

20. En vurdering af om det samlede sagsbehandlingsforløb synes at leve op til en acceptabel standard, eller om det med rette kan betegnes som utilgiveligt katastrofalt.

[...]

23. Bekræftelse eller det modsatte på at lovgivning er brudt op til flere gange af involverede instanser (+begrundelser)."

Ved e-mail af 12. januar 2014 til en sagsbehandler i Kommune Y forklarede A om hjemmets opfattelse af sagens forløb. Jeg bemærker, at e-mailen ikke fremgår af de akter, som jeg har modtaget fra Kommune Y. A genfremsendte dog e-mailen til Kommune Z den 20. november 2014, og det fremgår af denne e-mail, at den oprindeligt var sendt til en medarbejder i Kommune Y den 12. januar 2014. A skrev bl.a.:

"Mødet, der for en største del bærer præg af en målrettet kritik af hjemmet fra sagsbehandlerne og Institution Æ's side, går desuden ud på at vi nu ønsker B tilbage i hjemmet, i det vi i samråd med personalet på familiecenteret erfarer, at hjemmet er parat til at hjemtage B, og at dette vil være bedst for B.

B har stadigvæk ingen reel hjælp fået.

Sagsbehandler [... i Kommune X] mener, at det vil være skadelig for B at blive hjemgivet, idet han henviser til at hjemmet ikke er parat. [medarbejder ... i Kommune X] og Institution Æ bakkede op om dette synspunkt. De mener desuden at B skal sendes til sin far, og vil arbejde aktiv for det. Ingen af dem har et egentligt kendskab til hjemmets forhold.

[sagsbehandler ... i Kommune X] foretager uden forældremyndighedsindehavers samtykke en beslutning om videreanbringelse af B på døgninstitutionen Institution Ø.

[...]

Efter netværksmødet:

[...]

Hjemmet kontakter en advokat, der henvender sig til [sagsbehandler ... i Kommune X] og gør opmærksom på, at han ikke har retsmæssige beføjelser til at anbringe B uden forældremyndighedsindehavers samtykke, medmindre en tvangsfjernelsessag er verserende eller under udvikling.

[...]

B får lov til at komme på et længerevarende ophold i hjemmet i sommerferien.

[...]

Den ugyldige/ulovlige anbringelse af B:

Selvsagt var denne videreanbringelse medvirkende til en forværring af situationen, som ellers havde været den, at hjemmet var klar til at hjemtage B og ønskede dette, og at forældremyndighedsindehaver først selv, siden en advokat, gjorde klart opmærksom på det.

[...]

Hjemmet var i denne tid flyttet til YY-by:

Vi er i hjemmet nu så rystende bange for, at alt skal blive vendt imod os med for-drejninger, brudte løfter, beskyldninger og brud på rettigheder, at vi meddeler, at vi af disse ovennævnte årsager vil have en skriftlig korrespondance kørende, således at vi kan konsultere en advokat eller andre hjælpeinstanser.

Det bliver blankt afvist med henvisning til at vi ikke ønsker at samarbejde.

B er stadigvæk anbragt og ingen tvangsfjernelsessag påbegyndt. Hjemmet, der havde arbejdet hårdt i familiecenteret med de hjemlige tilstande, således at hjemmet var parat til, og ønskede, at hjemtage B, som aftalt, var blevet sat ud af spillet med en ulovlig anbringelse og undergravning af dets autoritet i forhold til at skabe de rette rammer for B, således at alt var gået i stå. [...] Da hjemmet begynder at modtage opkrævninger for B's ulovlige anbringelse, får vi en tid hos sagsbehandler [... i Kommune Y].

Her forsøges det ihærdigt at få A til at underskrive papirer som legitimerer den ulovlige anbringelse af B samt den ulovlige inddrivelse."

Det fremgår af sagens akter, at Kommune Y den 10. april 2014 indkaldte A til et møde den 22. april 2014 vedrørende halvårsrapport fra Institution Æ. Det fremgår af kommunens journalark af 24. april 2014, at A ikke mødte op.

Det fremgår bl.a. af et journalark af 3. juli 2014, at Kommune Y foretog et uanmeldt besøg hos A den 3. juli 2014 for at drøfte situationen omkring B. Mødet er nærmere beskrevet i Kommune Y's udtalelse til mig af 16. december 2015, som citeret nedenfor.

Ved e-mail af 14. oktober 2014 skrev A til Kommune Y om muligheden for, at B's biologiske far kunne blive forældremyndighedsindehaver. A genfrem-

sendte e-mailen til Kommune Z den 20. november 2014. A skrev i den forbindelse bl.a. følgende:

“Begrundelse og dokumentation for den ulovlige anbringelse uden for hjemmet + dokumentet for selve anbringelsen uden for hjemmet.” (min oversættelse)

Den 7. november 2014 modtog Kommune Z sagens akter fra Kommune Y, idet A flyttede til ZZ-by den 16. oktober 2014. Følgende fremgår bl.a. af en følgeskrivelse fra Kommune Y til Kommune Z:

“[...]”

- De alvorlige samarbejdsvanskeligheder med B’s moder blev sidst taget op med hende ved sidste hjemmebesøg, med anmodning om, at hun melder klart, om hun ønsker eller ikke ønsker at samarbejde, vi har dog ikke modtaget noget svar. Hun blev anmodet om at meddele det os, når hun besluttede at indlede samarbejde. Hun har dog ikke givet nogen melding. Med hensyn til B er tvangsfjernelse det næste skridt, så forældremyndigheden flyttes over til kommunen.
- Faderen [...] bor i [...] by]. [Faderens kommune] har desuden meddelt, at faderen vil overtage forældremyndigheden, og sagen er sat i gang. Selv om sagen verserer, bør kommunen alligevel behandle sagen som en tvangsfjernelses-sag.” (min oversættelse)

Det fremgår af sagens akter, at Kommune Z den 11. november 2014 indkaldte A til et møde den 13. november 2014, men at A ikke mødte op. Det fremgår ligeledes af sagens akter, at A ved en e-mail af 20. november 2014 beklagede, at hun ikke havde meldt afbud til det indkaldte møde den 13. november 2014, men at hun var forhindret i at deltage.

Ved e-mail af 14. og 17. marts 2015 med bilag klagede A til mig over sagsforløbet. A skrev bl.a. følgende i e-mailen af 17. marts 2015:

“B er på tiden anbragt på en døgninstitution for unge. Det er vigtigt at understrege, at det ikke er hjemmet, som har ønsket denne anbringelse eller foretaget den.

Den kommunale sagsbehandlingsinstans alene har foretaget denne anbringelse af B, uden at oprette en tvangsfjernelsessag, og uden forældremyndighedsindehavers samtykke.”

Den 23. marts 2015 kontaktede en af mine medarbejdere en sagsbehandler i Kommune X telefonisk. Sagsbehandleren oplyste, at Kommune X ikke havde truffet afgørelse om tvangsfjernelse, og at A var flyttet til ZZ-by, hvorfor det efter Kommune X's opfattelse måtte være Kommune Z, som skulle træffe afgørelse i sagen.

Ved brev af 14. april 2015 skrev jeg til Kommune X, Kommune Y og Kommune Z og anmodede om at få tilsendt samtlige akter i sagen.

Ved brev af 29. maj 2015 modtog jeg akterne fra Kommune Y.

Den 25. juni 2015 modtog jeg udvalgte akter fra Kommune X.

Efter anmodning modtog jeg den 7. juli 2015 de resterende akter vedrørende B fra Kommune X.

Ved brev af 11. november 2015 skrev jeg tre næsten enslydende breve til Kommune X, Kommune Y og Kommune Z.

Jeg skrev bl.a. følgende til alle tre kommuner:

"Efter gennemgangen af akterne i B's sag har jeg konstateret, at A første gang fremsatte ønske om hjemgivelse af B i brev af 31. maj 2012 til Kommune X, som det fremgår af A og dennes samlever C's bemærkninger til Børne- og Familiecentrets statusrapport af 23. maj 2012. Jeg har videre konstateret, at Advokat D på vegne af A ved brev af 14. juni 2012 oplyste Kommune X om, at A trak sit samtykke om anbringelse af B tilbage, samt at A ønskede hjemgivelse af B."

Herudover skrev jeg bl.a. følgende til Kommune X:

"Jeg beder Kommune X om en udtalelse til sagen.

Jeg beder kommunen om særligt at forholde sig, at det fremgår af sagsakterne, at A den 31. maj 2012 samt den 14. juni 2012 tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B uden for hjemmet."

Jeg skrev endvidere bl.a. følgende til Kommune Y:

”Jeg beder Kommune Y om en udtalelse til sagen, herunder om hvad kommunen foretog sig, da kommunen på baggrund af A’s flytning til YY-by modtog sagsakterne i B’s socialsag ved Kommune X’s brev af 8. april 2013. Jeg beder kommunen om særligt at forholde sig til, at det fremgår af de til kommunen oversendte sagsakter, at A den 31. maj 2012 samt den 14. juni 2012 tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B uden for hjemmet.”

Jeg skrev ydermere bl.a. følgende til Kommune Z:

”Jeg beder Kommune Z om en udtalelse til sagen, herunder om hvad kommunen foretog sig, da kommunen på baggrund af A’s flytning til ZZ-by modtog sagsakterne i B’s socialsag ved Kommune Y’s brev af 30. oktober 2014. Jeg beder kommunen om særligt at forholde sig til, at det fremgår af de til kommunen oversendte sagsakter, at A den 31. maj 2012 samt den 14. juni 2012 tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B uden for hjemmet.

Jeg beder endelig Kommune Z om uden ugrundet ophold at sikre sig, at B’s anbringelse aktuelt er i overensstemmelse med lovgivningens krav under hensyn til, at A har tilbagekaldt sit samtykke til anbringelsen.

Jeg anmoder Kommune Z om at fremsende mig kopi af kommunens afgørelse om den aktuelle anbringelse af B i overensstemmelse med lovgivningens krav samt kopi af kommunens videre korrespondance med A i sagen.”

Jeg modtog et svar fra Kommune Z ved brev af 25. november 2015 vedlagt kommunens sagsakter, hvoraf følgende fremgår:

”Kommunen fremsender samtlige sagsakter, som kommunen har modtaget fra Kommune Y (og ikke som tidligere oplyst telefonisk fra Kommune X) tillige med de akter som er tilføjet af Kommune Z.

Kommunen har modtaget sagsakterne den 7. november 2014.

Af de modtagne sagsakter fremgår de henvendelser om tilbagekaldelse af samtykke til anbringelsen af B uden for hjemmet, som Ombudsmanden har henvist til i sit brev.

Kommunen er ikke forud for modtagelsen af sagsakterne orienteret om, at der har været rejst tvivl om anbringelsens hjemmel.

I forbindelse med modtagelsen af sagsakterne, som kommunen modtog i forbindelse med, at B's mor flyttede til kommunen, har kommunen noteret sig, at det af akterne også fremgår, at B rent faktisk blev hjemgivet til moderen i juni 2012, men efterfølgende på ny er anbragt på Institution Æ og fortsat er det. Det efterfølgende forløb er efter kommunens forståelse af de modtagne sagsakter affødt af, at moderen ikke ønskede at modtage B i sit hjem. Se for eksempel Institution Æ's halvårsrapport af 9. august 2013.

Kommune Z har selv efterfølgende løbende været i kontakt med Institution Æ, og det er ud fra denne kontakt og ud fra de modtagne sagsakter fra Kommune Y ikke opfattelsen i Kommune Z, at der er fremkommet klager over, at genindskrivningen på Institution Æ/Institution Ø den 4. september 2012 og det efterfølgende institutionsophold har været ulovlig.

Kommunen har derfor ikke før Ombudsmandens henvendelse haft anledning til at kontrollere institutionsanbringelsens lovlighed.

Kommunen opfatter derimod umiddelbart A's klage til Ombudsmanden som en ny tilkendegivelse om, at hun ønsker B hjemgivet.

Da de modtagne sagsakter fra Kommune Y og Kommune X desværre ikke giver præcis information, om grundlaget for den aktuelle anbringelse er med eller uden forældresamtykke, vil kommunen straks kontakte Kommune Y samt Kommune X for at få afdækket grundlaget for B's aktuelle institutionsanbringelse og med dette udgangspunkt, vil kommunen indlede en sag om behandling af moderens nye hjemgivelsesansøgning."

Ved brev af 16. december 2015 modtog jeg fra Kommune Y følgende svar:

"Familieafdelingen i YY-by er ved brev fra Inatsisartut Ombudsmandiat modtaget 16. november 2015, blevet bedt om en udtalelse til sagen vedrørende omtalte person.

I starten af 2013 flyttede familien A, [...], hendes mand C og deres datter [...] til YY-by. Derefter fik Kommune Y, YY-by, tilsendt sagsakter fra Kommune X.

Ifølge sagsakterne var forældremyndighedsindehaveren blevet indkaldt til et møde, så sagsbehandlingen for børnene og forældrene kunne fortsætte. Desværre foretog forældrene sig ikke noget, og vi hørte slet ikke fra dem.

2. januar 2014 henvendte moderen sig, og bad om et møde for at drøfte sin datter B. Hun og hendes mand mødte frem til mødet 3. januar 2014, og vores fungerende chef deltog på mødet. De fortalte at de havde fået tilsendt regninger i forbindelse med et af deres barn, der var anbragt udenfor hjemmet. De var regninger der skulle betales hver måned, men de havde ikke i sinde at betale disse, og de havde bare efterladt regningerne hos sagsbehandleren.

Da forældrene ifølge Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge, var blevet pålagt at betale udgifterne ved anbringelsen, var regningen blevet afsendt til deres adresse igen.

Ved mødet var det tydeligt, at forældrene bar på en stor vrede, og de berettede om ting, der var sket, som barnet skulle have været skyld i, og som var grunden til at barnet blev anbragt udenfor hjemmet.

Efter mødet sendte de en mail, med et (journal) bilag, hvor der på dansk stod skrevet, at de var blevet pålagt og afkrævet noget imod deres vilje, men påstanden var ikke sand. De blev forklaret, at det var nødvendigt med samarbejde, for barnets tarv, fordi barnet havde brug for det, og hvis barnet skulle hjem igen, måtte de have en kontakt til hende.

Men forældrene svarede ikke klart på dette, og gav ingen forklaringer, men tværtimod var de hele tiden imod det hele. Barnet havde brug for kontakt til sine forældre, og da barnet forklarede at det var moderen der ikke ville samarbejde, men at hun havde en rigtig god kontakt til sin far i [... by], blev hun sendt på juleferie, og har også været af sted på ferie. Moderen blev orienteret om dette, men hun klagede ved et efterfølgende brev, at hun ikke var enig i beslutningerne om at barnet skulle hjem til faderen, men hun selv ville slet ikke have kontakt med barnet.

Moderen blev indkaldt flere gange, da det var tid til at skrive ansøgninger til efterskoleophold, da B havde et ønske at komme på en efterskole. B havde nogle gode fremtidsønsker og håb, der var støtteværdige. Vi ringede til hendes mor flere gange, og det lykkedes at få fat i hende. Efter telefonsamtalen skrev hun et brev, hvor hun forklarede at hun ikke var enig i at datteren skulle på et efterskoleophold, da hun ikke havde råd til at betale afdrag for opholdet. Efterfølgende blev det ved et møde besluttet at kommunen skulle betale for opholdet, og moderen accepterede dette, efter at der blev sendt et orienteringsbrev til hende om beslutningen.

Sagsbehandlere og chefer i Kommune Y i YY-by har været nødt til at foretage beslutninger på barnets vegne, da moderen ikke har været samarbejdsvillig. Det har været omkring B's ønske om en kontakt til forældrene, og hun har da også været på et besøg der var bevilget ekstraordinært. Der har været gjort forsøg på at indkalde til et netværksmøde med forældremyndighedsindehaveren, men det er ikke lykkedes og derfor har det ikke været afholdt.

Det har været meget udfordrende at have et samarbejde med B's mor i løbet af året 2014, og til sidst blev der foretaget et uanmeldt besøg i hendes hjem. Under besøget blev det ved samtalen klart for sagsbehandlerne, at forældremyndighedsindehaveren stod imellem sin datter og sin samlever, og at vedkommende altid gav sin samlever ret, og derfor var hendes kontakt til B endnu mere sparsomt. Da hendes samarbejdsvillighed var yderst lille, var hun blevet bedt om at tænke over, om hun var villig til at samarbejde eller det modsatte. Det blev hende forklaret, hvilke forholdsregler der ville blive taget ifølge Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge, når hun valgte det ene eller det andet.

Hun havde skrevet under på, at barnet skulle anbringes, og dermed også på at der skulle arbejdes henimod at barnet skulle hjem igen, og derfor ville man gerne indlede et samarbejde med hende, alt dette forstod hun og accepterede. Det blev også forklaret, at hvis hun fortsatte med ikke at ville samarbejde, på trods af hendes underskrift, så kunne man uden hendes samtykke anbringe barnet udenfor hjemmet. Hun forklarede, at hun ville tænke over det under sin ferie, og når hun vendte tilbage til Grønland, ville hun afgive sin beslutning. Hun er ikke fremkommet med sin beslutning, og vi fandt ud af bagefter, at de var flyttet til Kommune Z, og vi har derefter sendt sagsakterne." (min oversættelse)

Jeg modtog en opfølgende e-mail af 11. januar 2016 fra Kommune Z vedlagt bl.a. Kommune Z's breve til Kommune Y og Kommune X af 27. november 2015 samt Kommune Y's svar til Kommune Z af 17. december 2015, som i det væsentligste er identiske med Kommune Y's udtalelse til mig af 16. december 2015.

Det fremgår af en indskrivningsrapport, at B blev indskrevet på døgninstitutionen Institution Å den 23. februar 2016.

Jeg modtog følgende svar på mit brev af 25. november 2015 fra Kommune X ved brev af 4. marts 2016:

”Ombudsmanden for Inatsisartut har den 11. november 2015 anmodet Kommune X om en udtalelse i forbindelse med anbringelse af B uden for hjemmet.

Som det fremgår i sagsakterne blev B anbragt på Institution Æ den 29. november 2011 med samtykke fra forældremyndigheden. Velfærdsudvalget har under mødet den 1. december 2011 godkendt ansøgningen om anbringelse udenfor hjemmet med samtykke.

A, hendes samlever og B blev henvist til Børne- og Familiecenteret den 2. september 2011, da familien ønsker, at arbejde med deres forhold og forholdet til B, da forældrene oplever mange konflikter med hende.

Kommune X modtog et brev fra Advokat D dateret den 14. juni 2012 om, at A ikke længere giver samtykke til anbringelse af sit barn, B som er anbragt på døgninstitutionen Institution Æ i XX-by.

A ønsker således at få B hjemgivet til hende.

A ønsker videre, at der i forlængelse af hjemgivelsen udfærdiges en ny handleplan for familien og barnet, hvor alternative hjælpeforanstaltninger til frivillig anbringelse afklares.

Ifølge rapporten fra Institution Æ den 9. august 2013 blev B hjemgivet til sin mor, A, juni 2012.

Kommune X har modtaget en socialvagrapport den 23. juni 2012 om, at [...], hvorfor hun anbringelse igen på Institution Æ.

Kommune X har modtaget en afslutningsrapport fra Børne- og Familiecenteret den 12. november 2012. Behandlingsforløbet i Børne- og Familiecenteret blev afsluttet da man vurderer, at der ikke længere var grundlag til yderligere samtaler, da A og hendes samlever ikke ønsker at have kontakt med B.

B ændrede anbringelse fra Institution Æ til Institution Ø den 30. august 2012 efter 10 måneders udredning i Institution Æ.

A skiftede adresse til Kommune Y, YY-by, den 1. marts 2013, hvor Kommune X har fremsendt sagsakterne til Kommune Y, YY-by, den 8. april 2013.

Kommune X har modtaget et brev fra Ombudsmanden for Inatsisartut den 14. april 2015, hvor A har klaget over sagsforløbet i forbindelse med anbringelse af B uden for hjemmet uden samtykke.

Det fremgår ikke i sagsakter om B's hjemgivelse i juni 2012 er indstillet af Tværfagligsamarbejdsudvalget og godkendt af fagchefen, som det ligeledes ikke fremgår, om den nye anbringelse til Institution Æ og Institution Ø er indstillet af Tværfagligsamarbejdsudvalget og godkendt af Velfærdsudvalget som anbringelse uden samtykke."

På baggrund af de ovenstående svar fra Kommune X, Kommune Y og Kommune Z anmodede jeg kommunerne om en yderligere udtalelse til sagen.

Jeg skrev således bl.a. følgende til Kommune X ved brev af 6. april 2016:

"Jeg vender hermed tilbage til Kommune X's svar til mig ved brev af 4. marts 2016.

1. Jeg beder Kommune X om nærmere at redegøre for, hvad kommunen foretog sig, da A den 31. maj 2012 ved afgivelse af bemærkninger til Børne- og Familiecentrets statusrapport til kommunen gav udtryk for sit ønske om at få B hjem samt ved Advokat D's brev af 14. juni 2012 på vegne af A tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B.
2. Jeg beder Kommune X om nærmere at redegøre for grundlaget for kommunens beslutning om hjemgivelse af B samt grundlaget for kommunens beslutning om anbringelse af B på henholdsvis Institution Æ på ny og efterfølgende på Institution Ø.

Jeg henviser til, at Kommune X i sit svar til mig har anført, at "Det fremgår ikke i sagsakter om B's hjemgivelse i juni 2012 er indstillet af Tværfagligsamarbejdsudvalget og godkendt af fagchefen, som det ligeledes ikke fremgår, om den nye anbringelse til Institution Æ og Institution Ø er indstillet af Tværfagligsamarbejdsudvalget og godkendt af Velfærdsudvalget som anbringelse uden samtykke." Dette svar finder jeg ikke fyldestgørende."

Jeg skrev bl.a. følgende til Kommune Y ved brev af 6. april 2016:

"Jeg vender hermed tilbage til Kommune Y's svar til mig ved brev af 16. december 2015.

1. Jeg beder Kommune Y om nærmere at redegøre for, hvad kommunen foretog sig, da kommunen, på baggrund af A's flytning til YY-by, modtog sagsakterne i B's socialsag.

Kommune Y har i sit svar til mig bl.a. anført, at "Ifølge sagsakterne var forældremyndighedsindehaveren blevet indkaldt til et møde, så sagsbehandlingen for børnene og forældrene kunne fortsætte. Desværre foretog forældrene sig ikke noget, og vi hørte slet ikke fra dem." Dette svar finder jeg ikke fyldestgørende.

2. Jeg beder Kommune Y om at redegøre for, hvordan kommunen forholdt sig til, at det fremgår af de af Kommune X fremsendte sagsakter, at A den 31. maj 2012 ved afgivelse af bemærkninger til Børne- og Familiecentrets statusrapport til Kommune X gav udtryk for sit ønske om at få B hjem samt ved Advokat D's brev af 14. juni 2012 på vegne af A tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B.
3. Jeg beder Kommune Y om nærmere at redegøre for, hvad kommunen foretog sig i anledning af A og dennes samlever C's klage ved e-mail af 4. januar 2014, som sendt til sagsbehandler i Kommune Y,[...].

Jeg beder Kommune Y om særligt at redegøre nærmere for, hvad kommunen foretog sig i anledning af følgende punkter i klagen:

- a) at B er anbragt uden samtykke,
- b) at A anmodede om oplysning om grundlaget for kommunens anbringelse,
- c) at kommunen har forsøgt at indhente A's samtykke til anbringelsen samt, [...]"

Jeg skrev bl.a. følgende til Kommune Z ved brev af 6. april 2016:

"Jeg vender hermed tilbage til Kommune Z's brev af 25. november 2015 samt opfølgende e-mail af 11. januar 2016.

Jeg har på baggrund af Kommune Z's svar nedenstående spørgsmål, som jeg beder kommunen om at besvare.

1. Jeg beder Kommune Z om at redegøre for, hvad kommunen foretog sig, da kommunen, på baggrund af A's flytning til ZZ-by, modtog sagsakterne i B's socialsag ved Kommune Y's brev af 30. oktober 2014.
2. Jeg beder Kommune Z om at redegøre for, hvordan kommunen forholdt sig til, at det fremgår af de af Kommune X fremsendte sagsakter, at A den 31. maj 2012 ved afgivelse af bemærkninger til Børne- og Familiecentrets statusrapport til Kommune X gav udtryk for sit ønske om at få B hjem samt ved Advokat

D's brev af 14. juni 2012 på vegne af A tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B.

[...]

I mit brev af 11. november 2015 til Kommune Z bad jeg kommunen om "uden ugrundet ophold at sikre sig, at B's anbringelse aktuelt er i overensstemmelse med lovgivningen krav under hensyn til, at A har tilbagekaldt sit samtykke til anbringelsen."

Det fremgår af kommunens svar, at kommunen opfatter A's klage til mig, som en ny tilkendegivelse om, at A ønsker B hjemgivet, og at kommunen vil indlede en sag om behandling af moderens hjemgivelsesansøgning.

I mit brev af 11. november anmodede jeg videre kommunen om at fremsende mig kopi af kommunens afgørelse om den aktuelle anbringelse af B samt kopi af kommunens videre korrespondance med A. Jeg bemærker, at jeg ikke har modtaget noget fra kommunen herom.

Jeg har alene modtaget kopi af kommunens henvendelse til Kommune Y og Kommune X samt kopi af Kommune Y's svar til Kommune Z.

Jeg forstår det således, at kommunen fortsat ikke har sikret sig, at kommunens anbringelse af B aktuelt er i overensstemmelse med lovgivningens krav under hensyn til at A har tilbagekaldt sit samtykke til anbringelsen.

Jeg beder på denne baggrund kommunen om straks at følge op på sagen og sikre sig, at B's anbringelse aktuelt er i overensstemmelse med lovgivningen og fremsende mig kopi heraf.

Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg ved A og hendes samlever C's henvendelse sig til mig den 16. marts 2016 er blevet gjort bekendt med, at Kommune Z har anbragt B på Institution Å i XX-by den 24. februar 2016."

Den 18. april 2016 sendte A en e-mail til mig der var vedlagt A's korrespondance med henholdsvis Kommune Y og Institution Ø.

Jeg modtog følgende svar fra Kommune Z ved brev af 24. april 2016:

“Kommunen modtog den 19. april 2016 ombudsmandens henvendelse af 6. april 2016 i sagen. Ombudsmanden har bedt kommunen om at besvare nogle spørgsmål i fortsættelse af kommunens foreløbige redegørelse af 25. november 2015 til ombudsmanden og kommunens opfølgende orientering af 11. januar 2016. Herudover beder ombudsmanden om en supplerende redegørelse i fortsættelse af ombudsmandens brev til kommunen af 11. november 2015.

Indledningsvis kan kommunen oplyse, at der nu, den 9. marts 2016 er indgået svar fra Kommune X, som vedlægges til orientering.

Det fremgår af svaret, at Kommune X ikke ser sig i stand til at gøre rede for grundlaget for anbringelsen af B på Institution Æ/Institution Ø.

Kommune Z har endvidere umiddelbart efter modtagelsen af svaret fra Kommune X modtaget ligeledes vedlagte e-mail henvendelser af 21. marts og 17. april 2016 fra B's mor.

Kommune Z anser svaret fra Kommune X og B's mors seneste henvendelser til kommunen som så væsentlige nye oplysninger, at kommunen på denne baggrund vil gennemgå sagen og vurdere, hvad Kommune Z kan og skal gøre.

Kommune Z vedlægger endvidere kopi af den seneste handleplan for B.”

Kommune Z's brev af 24. april 2016 var vedlagt Kommune X's brev af 4. marts 2016 til Kommune Z, som er enslydende med Kommune X's udtalelse til mig af 4. marts 2016.

Kommune Z's brev af 24. april 2016 var endvidere vedlagt en e-mail af 17. april 2016 fra A til Kommune Z. Følgende fremgår bl.a. af e-mailen, som er stilet til en sagsbehandler ved Kommune Z:

“Vi har fremsendt vores klage, og ønsker den behandlet som en sådan.

Vi har forklaret os meget konkret, klart og tydeligt.

- Kommune X er ansvarlige for at foretage den ulovlige anbringelse og tilsynet med anbringelsen samt manglende udformning af handlingsplan i den tid vi boede i Kommune X.

- Kommune Y er ansvarlige for at B var ulovligt anbragt og tilsynet med anbringelsen samt manglende udformning af handlingsplan i den tid vi boede i Kommune X.
- Kommune Z er ansvarlige for at B var ulovligt anbragt og tilsynet med anbringelsen samt manglende udformning af handlingsplan i den tid vi boede i Kommune X.
- Institution Æ/Institution Ø er ansvarlige gennem hele perioden og har i den grad forsømt formålsbeskrivelsen. Det kan også undre at de acceptere at have et barn som er ulovligt anbragt.

Alle instanser har vidst at anbringelsen var ulovlig, at der ingen handlingsplan var og tilsynet med B har været under al kritik.

[...]

Kommune Z har vores sag nu, og er dermed det organ, som må realisere en undersøgelsessag og i øvrigt tilrettelægge hvordan og hvorfra en passende erstatning til forældremyndighedsindehaver skal ske.

[...]

Hvad angår det mere fremadrettet med den ny anbringelse, har vi ikke så mange valg, en tror og håber på et godt samarbejde.

For yderligere oplysninger se klage med bilag.

Vi har anført, at vi ønsker at modtage noget konkret gerne indenfor en måned. Det ønsker vi stadigvæk.

Såfremt du ikke finder vores klage forståelig, må vi gå videre med den.”

Jeg modtog svar fra Kommune Y ved brev af 23. maj 2016. Følgende fremgår bl.a. af svaret:

”Vedr. Svar til brev af 6. april 2016, brev nr. 41512, vedr. anbringelse af B uden for hjemmet.

Spørgsmål 1

A blev indkaldt ved brev af 6. maj 2013 til møde i familieafdelingen, men hun udeblev.

A blev indkaldt ved brev af 10. maj 2013 til møde i familieafdelingen, men hun udeblev igen.

Efter at have bestilt tid til samtale hos familieafdelingen mødte de op den 3. januar 2014, hvor de blev orienteret om de forgæves indkaldelser.

Man gennemførte hjemmebesøg hos og samtale med A den 3. juli 2014, hvor hun meddelte, at hendes manglende samarbejde skyldtes den dårlige sagsbehandling i Kommune X, som hun ikke har kunnet acceptere. F.eks. havde FC [familiecenteret; min bemærkning] behandlet sagen uden at inddrage B, og B's handlinger på den anden side var blevet værre. Til sidst kunne de ikke styre hende længere, hvorfor de selv havde bedt om hjælp med henblik på anbringelse uden for hjemmet.

Spørgsmål 2

Ingen spørgsmål/kommentarer.

Spørgsmål 3

Det fremgår af sagen, at sagsbehandler har videregivet sagen til sin chef. Imidlertid kan det ikke ses, om chefen har foretaget sig videre i sagen.

- a) Der foreligger ingen dokumentation
- b) Der foreligger ingen dokumentation for, hvilke oplysninger, der er blevet udleveret.
- c) Der foreligger ingen dokumentation for Kommune X anbringelse af B, og der er kun dokumentation for forsat anbringelse.
- d) Ud fra det, vi kan se i sagen, er der udarbejdet en handleplan den 28.11.2013. Imidlertid ses det ikke underskrevet, men sendt til Kommune X til videreforanstaltning." (min oversættelse)

Kommune Y's svar var endvidere vedlagt en række yderligere sagsakter.

Jeg modtog en status på sagen af Kommune Z ved e-mail af 24. juni 2016 med bilag. Følgende fremgår bl.a. af e-mailen:

”Jeg har i dag gennemgået sagen og vil give en status på Kommune Z’s sagsbehandling:

1. Jeg er kommet frem til, at vi som kommune ikke har behandlet A’s ønske om hjemgivelse/tilbagetrækning af samtykke ift anbringelse. Jeg er derfor i dag gået i gang med den nødvendige sagsbehandling, og regner med at have en afgørelse der lovliggør anbringelsen i løbet af de næste to uger.

Jeg har i dag skrevet til A og Institution Å (B’s døgninstitution) og bedt dem sende mig de oplysninger jeg har behov for i sagsbehandlingen.

Det er selvfølgelig dybt beklageligt, at kommunen ikke har behandlet A’s tilbagetrækning af samtykke til anbringelse.

[...]

3. Det fremgår i brev fra ombudsmanden, at vi i Kommune Z modtog sagen d. 30.10.14. I vores journal fremgår det, at vi modtog sagen d. 07.11.14. Der bliver spurgt i brev fra ombudsmanden, hvad Kommune Z foretog sig, da kommunen modtog sagen. I den tid sagen har været hos Kommune Z, har kommunen sørget for den daglige sagsbehandling. Dvs samarbejde med daværende døgninstitution, bevillinger af diverse udgifter, anbringelse på ny døgninstitution og behandling af klage til ombudsmanden.”

Den 13. juli 2013 traf Kommune Z afgørelse om, at B skulle være anbragt uden for hjemmet uden samtykke.

Jeg modtog fra Kommune Z en opfølgende e-mail af 14. juli 2016 med bilag. E-mailen var vedlagt Kommune Z’s afgørelse af 13. juli 2016 stilet til A. Af afgørelsen fremgår, at Kommune Z har behandlet A’s ansøgning om hjemgivelse af sin datter B. Det fremgår videre, at Kommune Z, med henvisning til børn og unge-forordningens § 10, har besluttet, at B fortsat skal være anbragt, dog uden samtykke. I afgørelsen har kommunen givet klagevejledning til Det Sociale Ankenævn.

Kommune Z’s e-mail af 14. juli 2016 var ligeledes vedlagt en kopi af en indskrivningsrapport af B på døgninstitutionen Institution Å.

Den 21. juli 2016 klagede A over Kommune Z’s afgørelse til Det Sociale Ankenævn.

Den 27. august 2016 modtog jeg en e-mail fra A indeholdende bl.a. en kopi af en udateret klage til Kommune Z med en række klagepunkter vedrørende B's anbringelse.

Den 28. august 2016 modtog jeg en ny e-mail fra A. E-mailen var vedlagt ovenstående klage til Kommune Z. Det fremgår, at klagen er sendt til kommunen den 28. august 2016. A skrev bl.a. følgende i sin e-mail til mig:

“Vi kan da godt se, at B er nødt til at være anbragt, men kommunens forsøg på at lovliggøre anbringelsen og se bort fra alle de overtrædelser de har gjort og de konsekvenser det har fået her på falderebet en mdr. før B fylder 18 år synes vi bare er for meget.”

Den [...] september 2016 fyldte B 18 år og blev dermed myndig.

Ved brev af 20. september 2016 modtog jeg følgende yderligere udtalelse til sagen fra Kommune X:

“Ombudsmanden for Inatsisartut har den 6. april 2016 anmodet Kommune X om en redegørelse i forbindelse med anbringelse af B uden for hjemmet.

Besvarelsene for de spørgsmål Ombudsmanden for Inatsisartut har stillet Kommune X;

1. Efter modtagelse af brevet fra Advokat D af 14. juni 2012, som på vegne af A tilbagekaldte sit samtykke til anbringelse af B har Kommune X's daværende afdelingsleder og sagsbehandler besluttet, at der skulle foretages en undersøgelse for at kunne foretage en afgørelse om det videre forløb af B's sag. Der er dog ikke registreret en afgørelse i sagen i vores system.

2. Velfærdsforvaltningen har den 1. december 2011 godkendt ansøgning om anbringelse af B til Institution Æ med virkning fra 29. november 2011, og indtil videre. [...]. .

B blev anbragt på Institution Ø den 30. august 2012 efter at have været anbragt på Institution Æ i 10 måneder. Institution Ø er en boenhed under Institution Æ.

[...]

Det er meget beklageligt, men Kommune X ligger ikke inde med yderligere oplysninger i sagen. Relevante sagsbehandlere og afdelingsledere er ikke længere i forvaltningen, og vi har derfor en betydelig udfordring med at indhente den nødvendige historik i sagen, idet sagen som nævnt ikke er registreret på behørig vis i vores system.

Forvaltningen er i gang med at forbedre og optimere vores sagsgange, for at forebygge lignende mangler i sagsbehandlingen fremadrettet. Samtlige medarbejdere sendes på kursus i forvaltningsret, ligesom vi er i proces med at udarbejde retningslinjer og procedurer for vores sagsbehandling.

Vi beklager meget, at sagen ikke er forløbet optimalt, ligesom den ikke er registreret på behørig vis. Endvidere skal jeg beklage den lange ventetid for nærværende besvarelse. En ny intern procedure skal forebygges at det sker igen.”

Den 19. april 2017 modtog jeg to e-mails fra A vedhæftet en klage til Det Sociale Ankenævn over Kommune Z's afgørelse af 13. juli 2016 om anbringelse af B uden for hjemmet uden samtykke.

Den 17. maj 2017 traf Det Sociale Ankenævn afgørelse om, at Kommune Z's afgørelse om, at B skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra A, var korrekt.

Den 11. og 17. august 2017 modtog jeg ved e-mail supplerende akter og oplysninger fra A.

Den 14. september 2017 modtog jeg Det Sociale Ankenævns afgørelse af 17. maj 2017 vedrørende Kommune Z's afgørelse af 13. juli 2016 om anbringelse af B uden for hjemmet uden samtykke. Det Sociale Ankenævn fandt ikke grundlag for at ændre Kommune Z's afgørelse af 17. maj 2017 for så vidt angår afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Den 25. september 2017 afholdt en af mine medarbejdere en samtale med B. B oplyste i den forbindelse, at hun ikke havde bemærkninger til sagen, og at hun var indforstået med, at jeg som ombudsmand fortsætter min undersøgelse af sagen.

Ved brev af 29. september 2017 sendte jeg Kommune X, Kommune Y og Kommune Z's udtalelser i sagen i partshøring hos A.

Ved e-mail af 7. oktober 2017 modtog jeg A's bemærkninger til de tre kommuners udtalelser til mig om sagen. A oplyste bl.a. i forhold til Kommune X's udtalelser, at:

"B blev ikke hjemgivet. Der blev truffet afgørelse om B's videre anbringelse ved netværksmødet i familiecenteret i XX-by, mod familiens ønske om hjemgivelse. Herefter blev vi oplyst, at fik B lov til at holde sommerferie i hjemmet. Derefter skulle hun til Institution Æ/Institution Ø igen.

[...]

Der var således ikke et frivilligt opstået ønske om ikke at se B, men en erkendelse af, at B [...] måtte have den korrekte hjælp, som hun aldrig havde modtaget, før hun kunne indlede et konstruktivt og opbyggeligt forhold til hjemmet igen."

A anførte derudover bl.a. følgende vedrørende Kommune Y's udtalelser til mig:

"A havde i sin tid skrevet under på en frivillig anbringelse, og sidenhen bedt om hjemgivelse. De blev hende nægtet, aftalerne omkring hjælp til B udeblev. Pludselig fik kommunen meget travlt med at søge at presse os til enten at tage B hjem, på trods af hendes tilstand og udbygget relation til faderen, eller underskrive en samtykkeerklæring til den ulovlige anbringelse der var foretaget. Hvad i alverden skulle vi dog stille op?"

A anførte yderligere, at hun på mødet med Kommune Y den 3. januar 2014, "forlangte at omstændighederne omkring B's anbringelse blev bragt i orden, før der kunne være et reelt samarbejde [...]" A har endvidere anført, at kommunen på hjemmebesøget i juli 2014 forsøgte at presse hende til at underskrive en samtykkeerklæring vedrørende anbringelsen af B.